

FINANČNÁ SLOBODA

v praxi

PETER VALO

Meno autora: **Peter VAĽO**
Copyright © 2013 Peter Vaľo
Všetky práva vyhradené!

Všetky práva vyhradené. Bez prednostného písomného povolenia autora nesmie byť žiadna časť tejto knihy reprodukováaná, uschovaná alebo prenášaná v akejkoľvek forme, alebo akýmkoľvek spôsobom elektronickým, mechanickým (vrátane fotokopírovania a nahrávania), alebo akýmkoľvek systémom ukladania informácií umožňujúcim opätovné vyvolanie dát. Rovnako sa nesmie bez písomného súhlasu vydavateľa použiť na verejné požičiavanie.

Neoznačené citáty Písma sú prevzaté zo slovenského prekladu Svätej Biblie, Evanjelický preklad.

POZNÁMKA: Za obsahovú stránku knihy zodpovedá autor diela. Publikovaním diela vydavateľstvo nevyjadruje automaticky súhlas s jednotlivými tézami a jeho samotným obsahom. Zároveň vydavateľstvo nenesie žiadnu zodpovednosť za dôsledky z nesprávneho porozumenia a aplikácie zo strany čitateľa a autora.

Vydalo: **Publishing House Dunamis, s.r.o.**

Prvé vydanie: Košice 2013

Zodpovedný redaktor: Branislav Čekan

Jazykoví redaktori: Mgr. Ľuboš Tejbus, PhDr. Michal Sedláček

Výtvarné spracovanie: Publishing House Dunamis, s.r.o.

Technický redaktor: Branislav Čekan

Na projekte spolupracovali: Milena Belková, Jarmila Šíkorová

Tlačiareň: Michal Vaško - Prešov

Počet strán: 80

Náklad: 1 500 ks

ISBN 978-80-89204-54-0

Základné biblické pravdy

Publishing House Dunamis, s.r.o.

P. O. Box 26

040 12 Košice

Slovensko

e-mail: info@phdunamis.sk

<http://www.phdunamis.sk>

Publishing House
Dunamis

*Venujem všetkým priateľom, ktorí mi pomohli vydať túto knihu.
Ďakujem svojej manželke Danke za trpezlivosť a dobrú náladu,
keď som bol niekedy v koncoch.*

*Najväčšia vďaka však patrí Bohu,
ktorý dáva lásku, múdrosť a pokoj do môjho života.*

OBSAH

PREDSLOV	11	
Kapitola 1	AKO FUNGUJE DNEŠNÝ SVET	13
Kapitola 2	DISCIPLÍNA	17
Kapitola 3	ZMENA MYSLENIA	21
Kapitola 4	DOBŘÉ DLHY - ZLÉ DLHY	25
Kapitola 5	JASNÝ CIEĽ	29
Kapitola 6	REKLAMA A MÉDIÁ	31
Kapitola 7	DESIATKY A DARY V PRAXI	33
Kapitola 8	EŠTE O DESIATKOCH	37
Kapitola 9	AKO SA ZBAVIŤ DLHOV	41
Kapitola 10	TRENDY	45
Kapitola 11	SOM VYHORENÝ	49
Kapitola 12	CHARAKTER 51 %, PENIAZE 49 %	53
Kapitola 13	PRAVIDLÁ	55
Kapitola 14	VZDELANIE	57
Kapitola 15	PODNIKANIE VERSUS ZAMESTANIE	59
Kapitola 16	PODNIKANIE ONLINE	63
Kapitola 17	PENIAZE V MANŽELSTVE	65
Kapitola 18	MUŽI NIE SÚ AKO ŽENY	69
Kapitola 19	NIEKOĽKO MÚDRYCH RÁD NA ZÁVER	73
POUŽITÁ LITERATÚRA	77	
Z vydavateľstva PUBLISHING HOUSE DUNAMIS		
Pre ďalšie štúdium		78

*„Synovia tohto sveta sú opatrnejší
voči seberovným než synovia svetla.“*

Evanjelium Lukáša 16:8b

PREDSLOV

Som veľmi rád, že si sa rozhodol prečítať si túto knihu. Modlím sa už teraz, aby priniesla radikálnu zmenu do tvojho života.

Asi ťa hneď na úvod sklamem. Toto nie je kniha, akú si možno zvyknutý čítať. Kníh o peniazoch je totiž veľa, ale len veľmi málo z nich hovorí o praxi. O tom, že aj kresťania zápasia s dlhmi, splátkami, každodenným trápením s nedostatkom peňazí. Možno budú mnohé pasáže znieť trochu svetsky, ale, žiaľ, ešte stále žijeme vo svete, kde nefunguje všetko fěr. Len Boh vie, kde asi teraz stojíš. Možno každý deň chodíš do svojej cirkvi a vyhlasuješ, že Ježiš je víťaz. Nevidno to však na tvojich financiách. Keby ťa dnes Boh povolal do svojho kráľovstva, tvoje dlhy budú splácať možno aj tvoje deti a deti tvojich detí. Teraz je ten čas urobiť radikálnu zmenu. Boh chce, aby sme boli múdri a spravovali Jeho kráľovstvo tak, aby prinieslo bohatú úrodu. Ak však seješ do trnia, tvoja práca nikdy neprinesie úrodu. A keď aj úrodu prinesie, tak len veľmi malú, postačujúcu sotva na prežitie, ako to už v našich životoch býva.

Prajem ti, aby dnešok bol novým začiatkom, aby táto kniha bola požehnaním pre teba a tvoj duchovný a finančný rast.

Peter Vaľo

KAPITOLA 1

AKO FUNGUJE DNEŠNÝ SVET

Poznáš príbeh o kmeni Kungu? Že nie? Kmeň Kungu bol podľa jednej štúdie asi najviac tradičný kmeň v histórii. Jeho príslušníci používali tradičné materiály ako kameň, drevo a kosti, čo sa tisíce rokov nezmenilo. Všetky chatrče v ich dedine boli postavené tak blízko seba, že človek mohol vidieť, čo robí jeho sused. V strede dediny bola kuchyňa. Ak muži ulovili nejaké zviera, priniesli ho do tejto kuchyne, kde ženy spoločne varili obed pre všetkých.

Takto to fungovalo takmer 3 000 rokov, až do roku 1970. Namíbijská vláda vtedy začala rozvíjať s kmeňom Kungu obchodné vzťahy a jeho príslušníci tak spoznali peniaze. Stačilo desať rokov a kmeň Kungu sa zmenil na nepoznanie. Chatrče už nestavali jednu vedľa druhej. Práve naopak, všetci obyvatelia dediny si vystavali vysoké ploty, aby jeden druhému nevideli do domu. Chatrče sa začali zamykať. Každý si už varil sám. Čím viacej statkov niekto vlastnil, tým bol váženejší. Stačilo desať rokov, aby sa kmeň Kungu natrvalo zmenil.

Pre nás, ktorí žijeme v 21. storočí, sú peniaze a ostatné výdobytky civilizácie normálne. Bývame vo svojich domoch obohaných plotmi a neraz ani nevieme, ako sa náš sused volá – a nieto ešte, čo varí. Tí, čo sú úspešní, sú dávaní za vzor, pretože majú veľa peňazí a tým môžu meniť prostredie okolo seba. A čo tí ostatní, ktorí toľko peňazí nemajú? Požičajú si.

Všetko začalo fungovať na dlh. Chceš dom, auto, peniaze na podnikanie? Musíš sa zadlžiť, aby si mal potrebnú hotovosť. Celý život budeš niečo splácať, alebo rozmýšľať, ako to splácať. Každý deň je

tvoj mozog bombardovaný reklamou, aby si si niečo kúpil, aj keď to momentálne nepotrebuješ. Kupuj, kupuj, kupuj, aj keď na to nemáš!

Ľudia si vo veľkom požíciavajú peniaze, no nemyslia na dôsledky. V dnešnej dobe nemáš istotu v ničom. Dnes pracuješ, ale zajtra ťa môžu vyhodiť, pretože si pre zamestnávateľa už pridrahý. V podnikaní ťa kedykoľvek môže predbehnúť konkurencia a ty stratíš všetko. Dnes niečo podpíšeš, ale o pár mesiacov zistíš, že zmluva, ktorú si podpísal, je plná klamstiev zabalených do krásneho pozlátka. Zrazu ti berú tvoj dom a ty nevieš, či neskončíš ako bezdomovec. Vo svete je plno moderných žobrakov. Majú všetko, aj keď na to nemajú príjem. Keby ho stratili, do dvoch mesiacov sú na nule. Pre mnohých sú, bohužiaľ, vzorom.

V škole ťa učili všetko možné, len nie to, ako byť dobrým správcom peňazí. Mal by to byť najdôležitejší predmet, pretože sa s ním stretávame na každom kroku. Pojmy ako aktíva a pasíva, dobré dlhy a zlé dlhy a pod. sú pre mnohých z nás úplnou neznámou. Peniaze boli v Cirkvi dlho tabu. Láska k peniazom a bohatstvu ešte nikoho neurobila šťastným, to je pravda. Pravdou však je aj to, že 90 % z nás má nedostatok a prežíva od výplaty do výplaty. Čakáš na zázrak, no ten akosi neprichádza. Žiaľ, otvorene ti hovorím, že musíš urobiť v tvojom živote radikálnu zmenu. Zmenu finančného myslenia. Teraz musíš zabudnúť na minulosť a hľadiť smelo do budúcnosti. Bude to ťažká cesta, ale ty to zvládneš, pretože je s tebou Boh.

„Hľadajte najprv kráľovstvo Božie a Jeho spravodlivosť a všetko ostatné vám bude pridané.“

Matúš 6:33

Pred viac ako pätnástimi rokmi sa môj život radikálne zmenil. Myslel som si, že verím v Boha a že chodením do kostola sa zapáčim Bohu aj ľuďom. To však nestačí. Prijal som Boha, keď som mal devätnásť rokov a svoj život som začal stavať na iných základoch ako dovtedy. Mať Boha len v hlave – a nie v srdci – neznamená, že človek bude spasený. Musí Boha prijať do srdca a žiť s Ním každodenný život aj vtedy, keď mu je ťažko. Nestačí iba chodiť v nedeľu

do kostola, ale treba žiť život viery a lásky každý deň, aby svet videl, že milujeme Ježiša.

Uvedomil som si, že všetky oblasti života musíme odovzdať do Božích rúk, vrátane oblasti financií. Financie sú síce dôležité, ale nemôžu byť v živote na prvom mieste. Po pár rokoch môjho kresťanského života som zistil, že peniaze dokážu veľa pokaziť, ale aj veľa napraviť. Záleží na tom, ako sa na to pozeráme. Po všetkých skúsenostiach musím vyznať, že hľadanie Božej tváre a Jeho vôle musí byť na prvom mieste.

Veľa ľudí najprv hľadá veci, o ktorých Boh vyhlásil, že „*nám budú pridané*“ (Matúš 6:33). Pod vplyvom rôznych okolností často zabúdame, že Boh je väčší než naše starosti a že nám dokáže pomôcť. V mojom živote sa stalo veľa vecí, za ktoré vďačím iba Bohu. Keď som bol v koncoch a bez peňazí, Boh dodržal svoje Slovo a zázračne sa postaral o moje potreby.

Druhá veľmi dôležitá vec je, že ak Boh nestavia dom, nadarmo sa budú namáhať stavitelia (Žalm 127:1). Práve to treba mať na pamäti pri čítaní tejto knihy. Toto je jej hlavným cieľom – viesť človeka k zdroju, ktorým je Boh. Prosím, na okamih sa zastav a nájdi si miesto, kde budeš iba ty a Boh. Stráv s Ním čas, dá ti to veľa. To je recept na bohatstvo, ktoré vyviera zo srdca a nie z peňaženky. Môžeš mať veľa peňazí ako bohatý mládenec, ktorý prišiel za Ježišom. Ale tak ako jemu, aj tebe môže ešte jedna vec chýbať. Byť bohatý totiž nie je hriechom. Hriechom je, ak bohatstvo vlastní teba.

Verš z Matúšovho evanjelia nás vyzýva, aby sme najprv hľadali kráľovstvo Božie. Keď som bol v živote na dne, vstal som a šiel som hovoriť ľuďom o Bohu. Aj vo chvíľach, keď je človeku ťažko, je potrebné robiť veci, ktoré chce Boh. Treba robiť to, čo je správne, aj keď sa ti nechce, aj vtedy, keď sú okolnosti proti tebe. Možno sa práve teraz cítiš na dne, unavený životom, možno si dokonca bez peňazí. Chcem ťa povzbudiť. Priblíž sa k Bohu a On sa priblíži k tebe.

Nie je dôležité, koľkokrát si padol. Najdôležitejšie je znova sa postaviť a ísť ďalej aj napriek okolnostiam. Môžeš Mu povedať, čo

často hovorím ja sám: „Pane, vidím, koľko zlých vecí dokáže satan, teraz však ukáž, čo dokážeš Ty. Amen.“

Nech ti v tom Boh dá silu!

KAPITOLA 2

DISCIPLÍNA

Chcem venovať jednu kapitolu disciplíne. Spomínam si na svoje kresťanské začiatky a na veci, ktoré som vôbec nechápal. Nerozumel som, prečo kresťania nepoznajú slová dochvíľnosť a disciplína. Ak sme sa mali stretnúť o 9.00, stretli sme sa až o 9.15. Vlastne sme sa nikdy nezišli načas. Videl som pred pár rokmi zhromaždenia z Južnej Kórey. Začiatok zhromaždenia aj modlitby – všetko sa dialo v presne stanovenom čase.

Disciplína a poriadok Kórejčanov mi vyrazili dych. Svetské príslovie hovorí, že presnosť je výsadou kráľov. Božie Slovo nám hovorí, že máme vykupovať čas. Koľko ľudí sme odradili len preto, že nie sme spoľahliví a stále niekam meškáme! Jednoducho si to nikdy nevieme zariadiť. Ak chceš schudnúť, nečakaj, že schudneš ležaním pred televízorom. Určite sa ti to nepodarí. Takisto, ak chceš víťaziť vo finančnej oblasti, musíš sa cvičiť, dokiaľ to nie je ono. Zabudni na to, že budeš žiť život ako doteraz. Je mi ľúto. Joyce Meyer raz povedala múdru vetu: „Boh nám dáva zopakovať tú istú skúšku len preto, aby sme sa ju konečne naučili zdolať.“ Niekedy sa pýtame, prečo má náš život toľko skúšok. Je to preto, aby sme sa naučili, ako ich zvládať v budúcnosti.

Zapamätaj si, že v duchovnom živote sú najdôležitejšie láska a vernosť. Nikdy to nejde bez disciplíny a osobného sebazapierania. V oblasti financií to niekedy platí dvojnásobne. Dnes nie je ľahké odolať všetkým lákavým ponukám, ktoré denne vídame na uliciach a v obchodoch. Ak sa nenaučíme ovládať svoje emócie, katastrofa je pred dverami. Rozhodni sa dnes žiť podľa iných štandardov ako doteraz. Na začiatok ti ponúkam niekoľko návodov. Začni nimi a postupne

sa zdokonaľuj. Hovoriť niečo je jedna vec, ale uviesť to do praxe je vec druhá a ťažšia. Ak sa však nevzdáš, budeš zbierať ovocie.

ZAPAMÄTAJ SI

1. Kupuj len to, čo dokážeš zaplatiť zo svojho príjmu. Nepodľahni svojim emóciám a pocitom! V skutočnosti vec, po ktorej túžiš, nepotrebuješ!
2. Vypestuj si zvyk, že si po každom nákupe prekontroluješ pokladničný blok (neuveríš, koľko tým ušetríš). Keď ideš nakupovať, ber si len nutnú hotovosť. Koľkokrát sa ti stalo, že si išiel kúpiť iba chlieb a zrazu máš plný košík?
3. Spoznaj skutočnú Božiu vôľu pre svoj život. Možno robíš veci, ktoré Boh nechce, a len tebe to ukrajuje stále viac a viac z tvojich financií. Sadni si a porozmýšľaj, prečo si tam, kde si teraz. Nájdi koreň svojho problému a začni ho riešiť. Ak ťa tvoja služba Bohu stojí čoraz viac peňazí a ty sa kvôli nej začínaš zadlžovať, niečo nie je v poriadku.
4. Nepožičiavaj peniaze ľuďom, ktorých nepoznáš, ak ťa k tomu, samozrejme, nevedie Duch Svätý. Buď opatrný a spíš zmluvu, ak požičiavaš väčšiu sumu peňazí.
5. Odkladaj si 5–10 % príjmu na účet, ktorého sa nedotkneš. Toto je veľmi dôležitý zvyk. Stanov si to ako prioritu číslo jeden. Na Slovensku máme aj banky, ktoré nevyberajú žiadne bankové poplatky. Správa účtu ťa nebude nič stáť a ty si môžeš vybudovať určitú finančnú rezervu.
6. Nenechaj sa nalákať na všetky akcie a vtieravé telefonáty. Nauč sa hovoriť častejšie slovíčko NIE. Vždy a všade požaduj zľavu alebo nejaký darček.
7. Nauč sa dodržať slovo a termíny. Ak ti priateľ požičal nejaké peniaze, vráť ich presne v stanovený deň.

8. Nepodľahni sviatkom konzumu. Vianoce nie sú o darčekom a Veľká noc nie je o vajíčkach. Zbytočne nevyhadzuj peniaze na sviatky, ktoré sú rajom pre obchodníkov.
9. Žiadnu zmluvu nepodpisuj, kým si ju dôkladne nepreštuduješ.

NA ZÁVER

Polož si otázku: Čo by sa stalo, keby si dnes stratil prácu? Koľko mesiacov by si vyžil bez podpory? Jeden, dva, tri? Možno by si neprežil ani mesiac. Nemáš totiž žiadne finančné rezervy a svoj život si podriadil iba dnešku. Nemyslel si na budúcnosť. Musíš ešte pracovať na svojej disciplíne. Aspoň raz za pol roka si prekontroluj svoje výdavky. Nie sú náhodou dlhým radom kopicami sa drobných neúspechov? Kúpil si si vec, ktorá ti doma iba stojí a tvoj život sa vôbec nezlepšil? Premohli ťa tvoje emócie a tvoj dlh priveľmi narástol? Ak sa dnes nezastavíš a nezačneš byť disciplinovanejší, katastrofa je pred dverami. Doba je už taká, že ti stačí nezaplatiť dve-tri splátky a vezmú ti všetko. Skončíš ako skutočný žobrák.

Začni už dnes myslieť inak!

KAPITOLA 3

ZMENA MYSLENIA

Ďalšou veľmi dôležitou témou je zmena myslenia. Keď som sa obrátil k Bohu a dal Mu svoje srdce a život, Boh začal meniť moje zmýšľanie a postoje. Ako kresťan musíš zmeniť aj svoj postoj k peniazom. Peniaze sami osebe nie sú zlé, ak ich, samozrejme, nemiluješ viac než Boha. Je to nástroj, ktorým môžeš požehnať svoj zbor, bratov a sestry. Ak si myslíš, že život sa dá žiť aj bez peňazí, si na veľkom omyle.

Po roku 1989, keď prišiel do našej krajiny kapitalizmus a trhový mechanizmus, sa peniaze stali hybnou silou ekonomiky. Prišli tzv. finanční dravci, ktorí pútavou reklamou a nereálnymi sľubmi oklamali mnohých. Ak patríš medzi nich, tak vieš, o čom hovorím. Stačí, aby si si nevšimol zopár malých písmeniek na zmluve a pohroma je na svete. Stratíš celý majetok pre tvoju nepozornosť. **Zmenou myslenia môžeš predísť mnohým problémom.** Božie Slovo hovorí, že synovia sveta sú opatrnejší nad synov svetla. Preto si musíš dávať veľký pozor a mať stále oči otvorené. Ako teda zmeniť myslenie v praxi?

1. Si zodpovedný za svoj život. Za to, kde si teraz s dlhmi a splátkami, si môžeš sám. Prestaň obviňovať druhých! Ak si však stratil prácu, pretože sa znižovali stavy, samozrejme za to nenesieš žiadnu zodpovednosť. Môžeš sa prihlásiť na úrad práce a celému okoliu vysvetľovať, aká sa ti stala krivda. No môže to byť pre teba aj výzva, aby si začal podnikáť a vzal svoju budúcnosť do vlastných rúk. Tvojou prioritou číslo jeden je od dnes prestať obviňovať iných ľudí a okolie za tvoj súčasný stav. S úprimným srdcom ti hovorím, že ti to aj tak nepomôže.

2. Začni myslieť ako skutočný víťaz, nie ako porazený. Ako rozmýšľa víťaz? Pozri si tabuľku.

VÍŤAZ

Preberá zodpovednosť za svoj život a za to, ako si ho vytvára.

Ak narazí na nejaký problém, vidí v ňom príležitosť, ako ho vyriešiť a posunúť sa ďalej. Ak sa niečo nepodarí, nevzdá sa a skúsi to znova.

Sústredzuje sa na svoje silné stránky a s pokorou ich vie odovzdať aj druhým.

Zameriava sa na vzdelávanie a neustále sa učí, ako zveľaďovať svoj majetok a narábať s financiami. Nevzdáva sa, ak urobí chybu.

Ovocie Ducha je pre neho prioritou. Dáva s láskou a ochotným srdcom. Vie, že nebyť Boha, tak nemá ani zlomok toho, čo má teraz. Je spokojný s málom, ale aj s veľkými darmi. Je naučený dávať, ale aj prijímať.

PORAZENÝ

Verí v osud a náhodu, zodpovednosť prenáša na druhých. Myslí si, že raz príde zázrak a peniaze im samy padnú z neba.

Každý problém je pre neho neprekonateľnou prekážkou. Reptá a zvaľuje vinu na druhých.

Podceňuje sa. Má strach, že ho druhí nepochopí.

Myslí si, že všetko vie a do všetkého chce vidieť, pritom tomu vôbec nerozumie. Ak urobí chybu, hneď to zabalí a začne reptáť.

Sťažuje sa neprestajne, že nemá z čoho dávať. Nie je spokojný s málom a chce veľa peňazí, lebo to málo, čo dostane, mu nikdy nestačí. Je nahnevaný na boháčov a politikov. Nie je zvyknutý prijímať malé dary. V duchu sa pýta, prečo nedostal viac.

Má jasný cieľ. Nie desat' cieľov, ale maximálne dva. Presne vie, čo chce dosiahnuť a tomu podriaďuje aj svoj životný štýl. Vie dodržať termíny a má disciplínu. Jeho áno je áno a nie nie. Stojí si za svojím slovom a vie ho dodržať.

Nemá jasné ciele. Robí desat' vecí naraz a ani jednu nerobí poriadne. Vždy mešká. Nevie dodržať slovo a často zabúda, pretože má veľa povinností. Raz hovorí áno, potom zase nie. Nie je spoľahlivý.

To bolo iba niekoľko príkladov, ako začať myslieť inak. Dôležité je mať mentalitu víťaza. Aj keď padneš a zasa podpíšeš niečo, čo si si nevšimol, pouč sa z toho a v budúcnosti buď opatrnejší. Ak ti niečo nie je jasné, pýtaj sa skôr, než niečo podpíšeš. Zapamätaj si, že možno budeš hlupákom v minúte, keď sa pýtaš, ale ušetrí ti to dni plné starostí a stresov. Zmeň svoj životný štýl! Začni sa finančne vzdelávať a prosím ťa, viac komunikuj s Bohom pred tým, než do niečoho dáš peniaze. Ver, že ti to ušetrí veľa reptania a sklamaní z Boha.

NA ZÁVER

Zmeň svoje zmyšľanie a pýtaj sa, keď niečomu nerozumieš. Nenechaj sa nalákať na každú akciu.

„Prosím vás, podpíšte mi túto zmluvu trikrát. Môžete si to zbežne prebehnúť, všetko bude OK. V prípade otázok zavolajte na naše zákaznícke centrum.“

Zákazník volá na druhý deň na zákaznícke centrum: „Prepáčte, ale v zmluve som čítal, že akciu na požadovanú službu mám iba na 3 mesiace. Potom budem platiť plnú sumu.“

Zákaznícke centrum: „Je nám ľúto, ale zmluvu ste už podpísali so všetkými zmluvnými podmienkami. Je nám ľúto.“

KAPITOLA 4

DOBŘÉ DLHY - ZLÉ DLHY

DOBŘÝ DLH

Skôr než začneme hovoriť o dlhoch a o tom, ako sa ich zbaviť, nemôžeme preskočiť lekciiu o dobrých a zlých dlhoch. V skutočnosti existujú aj dobré dlhy, ktoré prinášajú zisk do našej peňaženky a dokonca nám tieto dlhy platia iní. Zlé dlhy, na rozdiel od tých dobrých, nám každý mesiac vyťahujú stále viac peňazí z nášho vrečka. Ako vyzerajú v praxi dobré dlhy?

Príklad č. 1

Jeden môj priateľ si zobral úver na kúpu sedemmiestneho auta so zámerom voziť ľudí do práce. Každý deň mal plné auto a za cestu mu platili sumu, ktorú si sám určil. Na konci mesiaca bez problémov splatil splátku za auto a ešte mu zostalo. Tým, že múdro investoval, sa mu dobrý dlh vrátil aj s úrokmi.

Príklad č. 2

Ďalší známy si zobral pôžičku na kúpu nového PC. Dostal nápad a začal robiť internetové stránky za dobrú cenu. Aj keď začiatky neboli ľahké, postupom času si vďaka serióznosti a kvalite vybudoval sieť klientov a dlh potom hravo splácal. A navyše mal z toho aj slušný zisk.

Príklad č. 3

Hráš na nejakom hudobnom nástroji? Podaj si inzerát a uč iných za poplatok, ktorý si sám určíš. Investícia, ktorú si vložil do novej gitary, sa ti po čase vráti.

Príklad č. 4

Môj priateľ si kúpil digitálny rekordér. Rozmýšľal, ako splácať splátky bez toho, aby ho to zaťažilo. Dostal nápad. Keďže mal doma starý videoprehrávač, rozhodol sa, že ponúkne prevod starých videokaziet na digitálny formát. Podal inzerát a neveril vlastným očiam, koľko ľudí malo záujem o ich digitalizáciu. Po dvoch mesiacoch sa mu vrátili peniaze za rekordér a ľahko splatil banke úver.

Príklad č. 5

Kúpil si si auto a ešte ti nejaké peniaze zostali? Daj auto prestavať na LPG. Vložené prostriedky sa ti za rok-dva vrátia.

Príkladov na dobrý dlh je skutočne veľa. Stačí iba použiť rozum a odvalu. Nemať strach a jednoducho robiť všetko pre to, aby ti tvoje pôžičky či úvery platil niekto iný.

ZLÉ DLHY

Zlé dlhy sú také, ktoré ti neprinesú zisk, ale stratu. Príkladov zlých dlhov je veľmi veľa. Typickým príkladom sú bežné spotrebné úvery. Reklamu tohto druhu nachádzame všade. Chceš mať najnovší televízor? Stačí malá mesačná splátka a prvé tri mesiace neplatíš nič. Aké lákavé! Človek si povie, že v budúcnosti to, hádam nejako utiahne; no budúcnosť potom znamená platiť a platiť. Takí neboráci neskôr často zistia, že tovar, ktorý si z netrepezlivosti kúpili, preplatili o tridsať a viac percent. Pritom tieto pôžičky si často berú ľudia, ktorí majú málo peňazí. Presne tí, ktorí by sa mali správať čo najšetrnejšie. Z netrepezlivosti a neznalosti si kúpia prístroj o tridsať a niekedy až o šialených 60 % drahšie. Stačí si neprečítať tie malé písmenká v zmluve. Alebo im nerozumieť a neporaadiť sa. Potom im dlhé roky chýbajú peniaze na iné veci.

Príklad č. 1

Kúpa nového mobilného telefónu na splátky. Keď ho kupuješ, býva zvyčajne už predražený. Ak je to najnovší iPhone, tak ešte navyše platíš daň z frajeriny. Technologické novinky sú totiž predražené. Všetky funkcie telefónu aj tak nevyužiješ. Polovica vecí je vlastne zbytočná. Nestačil by lacnejší model?

Príklad č. 2

Kúpa nového auta. Aj keď teraz mnohí nebudú so mnou súhlasiť, kúpa nového auta na splátky je dosť kontroverznou investíciou. Ak chceš použiť auto aj na podnikanie, tak nemám nič proti. Ak však chceš kúpiť auto iba na bežné chodenie do práce a občas si povyraziť s rodinou, tak by som to zvážil. Auto je totiž veľký „požierač“. Rýchlo stráca na hodnote a ceny pohonných hmôt ti budú robiť vrásky na čele. Ak si aj tak chceš kúpiť nové auto, dobre si to zváž. Nové auto ťa môže finančne položiť. Na trhu je veľa ojazdených áut s lepšou výbavou a nestrácajú až tak na hodnote. Ak v tom nie si odborníkom, zavolaj si niekoho na pomoc a kúp si ojazdený voz.

Príklad č. 3

Požičiavanie si od nebankových spoločností. Takáto pôžička ťa môže vyjsť poriadne drahú. Preplatíš ju aj o 30-50%. Ak sa omeškáš s jedinou splátkou, môžeš prísť aj o vlastný dom! Toto je veľké varovanie pre všetkých – nepožičiavaj si od nebankových spoločností!

Príklad č. 4

Vzal si si pôžičku a vec, ktorú si si kúpil, ti stojí doma bez úžitku? Kúpil si si kuchynský spotrebič a ani raz si ho nepoužil? Kúpil si si za veľa peňazí hudobný nástroj a nemáš na neho čas? Je načase sa zamyslieť, prečo mám toľko zlých dlhov.

Príklad č. 5

Investuješ do ľudí a mladej generácie až tak, že si musíš požičiavať peniaze? Ak nemáš jasný cieľ, jasný plán a víziu od Boha, tak do toho nechod. Keď chceš niečo budovať, tak si spočítaj náklady, aby sa tvoj dom nezrútil skôr, ako ho začneš stavať.

Príklad č. 6

Tvoj zbor je v dlhoch a ty nevieš, čo s tým? Robíš veľa aktivít, koncertov a stretnutí a nevidíš, že sa rútiš do pekla? Myslíš si, že je Božia vôľa, aby tvoj zbor mal toľko aktivít za cenu narastajúcich dlhov? Každú nedeľu chodíš do kostola a vyhlasuješ, že Ježiš je víťaz. Ale je Boh víťazom aj v tvojej peňaženke? Je potrebné si jednoducho sadnúť a spočítať si, koľko ťa stojí budovanie cirkevnej budovy a či si sa

náhodou neprerátal. Nie je hriechom, ak ukončíš veci, ktoré už dlho neprinášajú ovocie. Netreba ich zbytočne predlžovať.

Buď k sebe úprimný. Dávaš svoje ťažko zarobené peniaze a čas za niečo, čo nemá dlhodobu žiadnu budúcnosť? Je lepšie, ak sa toho vzdáš, aby to buď povstalo v novej sile, alebo to jednoducho zomrelo. Možno sa tieto vety ťažko čítajú, ak pracuješ dlhé roky v službe, ktorej si obetoval všetok svoj voľný čas. Asi som už trochu odbočil od témy zlých dlhov, ale veľmi ťažko sa mi pozerá na dlhoročných kresťanov, ktorí išli so zápalom do určitej služby, no na konci sú duchovne a finančne na dne. Cením si každú službu a obeť, ktorú prinášajú obetaví a zapálení ľudia bez nároku na odmenu. Časom je však potrebné zvážiť, čo ďalej, ako budem pokračovať. Dávaj si pozor, veľa komunikuj s Bohom, nájdí si na Neho čas, aby si nebol nakoniec sklamaný.

„Kupovanie na úver je ako alkoholový ošial. Najprv pocítiš okamžité vzrušenie, ktoré ti zdvihne náladu. A na druhý deň ráno ťa z toho rozbolí hlava.“

Dr. Joyce Brother

KAPITOLA 5

JASNÝ CIEĽ

Teraz si povieme niečo o cieľoch. Na začiatku si musíš položiť jednu dôležitú otázku: „Kde chcem byť napríklad o päť rokov?“ Chceš o päť rokov skončiť ako bezdomovec? Nuž, je to jednoduché. Stačí nekontrolované míňať a čoskoro skončíš na ulici. Chceš skončiť rozvodom? Tak reptaj na svojho partnera a sťažuj sa. Výsledok príde čoskoro. Chceš, aby tvoj zbor duchovne prosperoval? Tak si musíš sám nájsť skrytú komôrku a nevzdať to, aj keď prídu skúšky. Jasný cieľ vo financiách ťa uchráni od katastrofy. Jasný cieľ a správne priority sú základným kameňom pre stavbu. Tu je niekoľko návrhov.

1. Príklad jasného cieľa vo finančnej oblasti: Do konca roka splatím dlh na kreditnej karte s najvyšším úrokom.
2. Urč si jasné ciele v zborovom živote, napr. tento rok budeme siať do služby deťom. To znamená, že detská služba bude naša hlavná priorita.
3. Tvoje ciele musia byť reálne! Často sa stáva, že do niečoho chceme ísť, ale jednoducho na to nemáme. Keď si dávaš nejaký cieľ, spočítaj si, čo ťa to všetko bude stáť a či na to jednoducho máš. Buď k sebe úprimný.
4. Urob si v hlave a v živote poriadok. Zmeň svoje návyky. Tohto sa často bojíme a vyhovárame sa, čo na to povedia iní. Prestaň sa vyhovárať na iných. **Za tvoj život si zodpovedný ty!** Naplánuj si, čo budeš dnes robiť. Nerob priveľa vecí naraz.

5. Ak si určíš nejaký cieľ, musíš mať určité pravidlá. Nenahováraj si, že sa zbavíš dlhov do jedného roka tak, že budeš každý deň čakať na zázrak. Poviem ti, ako sa to skončí. Ešte viacej sa zadĺžiš a budeš sa cítiť mizerne.
6. Prestaň si dávať ciele, ktoré sú ďaleko od Božej vôle. Napr. chceš rozbehnúť nejakú službu, na ktorú nemáš prostriedky ani ľudí. Prestaň si nahovárať, že sa Boh postará. Nepostará, práve naopak, budeš mať zo svojej služby každý deň mizernú náladu.
7. Ak si si napríklad určil cieľ, že začneš podnikať, spýtaj sa druhých na ich názor. Prosím, len sa nepýtaj ľudí, ktorí v tom nemajú vôbec skúsenosti. Ak nenájdeš nikoho, pozri sa na internet, alebo si kúp knihu, aby si sa v mnohých veciach poučil skôr, než sa do nich pustíš.
8. Správny cieľ vyžaduje v živote disciplínu a veľkú trpezlivosť. Realizácia cieľov vyžaduje často námahu, prácu a časté odriekanie. Ak sa však nevzdáš, prinesieš mnoho ovocia.
9. Napíš si svoj cieľ na papier. Apoštol Pavol povedal, že cieľ má vždy pred očami. Urob to tak aj ty a maj pred očami to, čo ťa môže hnať vpred.

KAPITOLA 6

REKLAMA A MÉDIÁ

S kôr než sa dostaneme k ďalšej téme, nedá mi nespomenúť jeden výrok z roku 1932, ktorý presne vystihuje aj dnešný stav.

*„Bláznovstvo bolo kedysi dvorným umením,
dnes je umením celých národov.“*

John Carmen ¹

Všímaš si, milý priateľ, že čím väčší blázon na obrazovke, tým lepšie? Ak totiž televízne spoločnosti chcú zvýšiť svoju sledovanosť, musia niekedy šokovať aj mediálnym odpadom. Najhoršie je, že takíto blázni sú často dávaní za vzor, najmä mladej generácii. Alebo nám médiá veľakrát ukážu iba pozlátko a nepovedia nám celú pravdu. Ide totiž o zisk. To, ako klamali ratingové agentúry pred krízou, to nemá obdoby. Pozri si film „Inside Job“ (Finančná kríza) a pochopíš, že klamstvo spojené s reklamou dokáže oklamať masu. Médiá totiž neraz dokážu úplne prevrátiť verejnú mienku.

Na Slovensku sa udomácnila jedna hra, ktorá má na dnešnú generáciu veľmi neblahé účinky. Volá sa „Hrajme sa na bohatých“. Časť ľudí sa chce hrať na bohatých. Obliekajú sa ako bohatí, kupujú si (na dlh) luxusné autá, sú obklopení peknými vecami, aj keď na to nemajú príjem. Po určitom čase však príde vytriezvenie, lebo sa medzitým poriadne zadlžia. Volám ich moderní žobráci. To znamená, že za opaskom majú najnovší mobil, v ruke notebook a práve nastupujú do nového auta. Skutočnosť je však taká, že stačí, aby len mesiac nedostali svoju mzdu a všetko bude fuč. Najhoršie na tom

je, že predovšetkým mladí ľudia si z nich berú príklad a správajú sa presne ako oni. Jediní, ktorí sa na tom dobre bavia, sú obchodníci a médiá. Reklamou a zlým príkladom zviadli mnohých.

Milý priateľ, musíme si uvedomiť, že doba sa radikálne zmenila. Dnes máme okolo seba toľko informácií, že ak ich prestaneme filtrovať, pohltia nás. Ako kresťania musíme v takýchto veciach zaujať pevný postoj. Nesmieme mlčať. Je potrebné vysvetliť, že peniaze a úspech nie sú hodnoty, na ktorých môžeme stavať celý náš život. Najdôležitejšia je pokora a mravná čistota, až potom úspech a blahobyt. Čo z toho, keby som kúpil aj celý svet, a zajtra sa pomínul? Pre koho to zostane? Nedá mi nakoniec nespomenúť slová Tomáša Baťu, ktoré vyslovil v časoch hospodárskej krízy v 30. rokoch minulého storočia. Myslím si, že by si to mal prečítať každý ako povinné čítanie.

Tomáš Baťa o kríze v roku 1932 povedal:

„Príčinou krízy je predovšetkým morálna bieda. Prielom v hospodárskej kríze? Neverím v žiadne prielomy samé od seba. To, čomu sme si zvykli hovoriť hospodárska kríza, je iné meno pre mravnú biedu. Mravná bieda je príčina, hospodársky úpadok je následok.

V našej krajine je mnoho ľudí, ktorí sa domnievajú, že hospodársky úpadok je možné ozdravovať peniazmi. Hrozím sa dôsledkov tohto omylu. V postavení, v ktorom sa nachádzame, nepotrebujeme žiadne geniálne obraty a kombinácie. Potrebujeme mravné stanoviská k ľuďom, k práci a verejnému majetku. Nepodporovať krachujúcich podnikateľov, nerobiť dlhy, nevyhadzovať hodnoty za nič, nevydierať pracujúcich, robiť to, čo nás pozdvihlo z povojnovej biedy, pracovať a šetriť a učiť prácu a šetrenie výnosnejšími, žiaducejšími a čestnejšími než leňošenie a mrhanie.

Máte pravdu, treba prekonať krízu dôvery. Technickými, finančnými a úverovými zásahmi ju však prekonať nie je možné. Dôvera je vec osobná a dá sa obnoviť len mravným hľadiskom a osobným príkladom.“²

KAPITOLA 7

DESIATKY A DARY V PRAXI

Dávanie desiatkov v cirkvi je veľmi dôležitá vec. Nie je to však recept na bohatstvo. Ak si myslíš, že dávaním desiatkov zbohatneš, ako sa ťa o tom snažia niektorí presvedčiť, tak si na omyle. Je to len jedna časť. Môžeš dávať aj dvadsať percent, dokonca môžeš dať Bohu aj všetko, no i tak sa budeš cítiť mizerne, pretože to nemusí byť Božou vôľou. Poznám mnoho kresťanov a odhadujem, že skoro každý piaty z nich dáva desiatky, ale na konci mesiaca sotva prežívajú.

Často napodobňujeme slávnych, hlavne amerických autorov, ktorí píšu o tom, ako dávaním desiatkov získali prosperitu a vybudovali obrovskú cirkev. Sú to však svetlé výnimky. V čom môže byť problém? Prvá vec je tvoj postoj k peniazom. Od dnes začni pozeráť na peniaze inak. Prestaň sa modliť k Bohu, aby ti už konečne dal ten milión – len by ťa z toho rozbolela hlava. Čím viacej budeš myslieť na peniaze, tým skôr od teba utečú. Prehodnoť svoj život a stanov si svoje hlavné priority, napr. nájdi si v zbore službu, v ktorej budeš verný. Jednu službu a nie desať vecí naraz. Nerob to preto, aby ťa druhí videli. Rob to srdcom a nie z povinnosti.

Druhá otázka, ktorú si musíš položiť, je, do ktorej cirkvi chceš investovať svoje desiatky. Prestaň chodiť zo zboru do zboru. Nájdi si konečne spoločenstvo, kde si ochotný aj pomôcť a neukáž sa tam iba na Vianoce a Veľkú noc. Nájdi si v zbore službu a buď do nej aktívne zapojený. Práce v zbore je vždy dost. Ak na to nemáš vieru, skús zo začiatku dávať toľko, koľko môžeš. To znamená s ochotou a s úprimným srdcom. Boh to určite pochopí a nebude sa hnevať,

ak dáš dnes iba jedno percento. Viem, že teraz so mnou mnohí nebudú súhlasiť, ale chcem, aby si si nastavil zrkadlo a pochopil realitu. Polož si otázku: „Prečo som dnes dal iba jedno percento?“ Odpoveď môže byť úplne jednoduchá: „Mám toľko splátok a úverov, že jednoducho na viac nemám.“ Ak totiž na splátky, telefón a úvery vynakladáme viac prostriedkov než na desiatky Bohu, niečo sa musí zmeniť. Skús nájsť koreň tvojho problému a začni ihneď s riešením. Jednoducho obmedz svoje výdavky a pochop, že situácia je vážna. Žiaden zázrak nepríde, ak sa o to sám nepričiníš!

Čo sa týka darov, dávaj toľko, koľko môžeš. Chudobná vdova darovala iba dva haliere, ale bol to celý jej majetok. Raz som videl v televízii, ako jedna známa firma venovala tisíce eur mladým ľuďom, ktorí si nemohli dovoliť hrať hokej kvôli drahému výstroju. Keď som si o firme zistil viac, ukázalo sa, že mladým hokejistom darovali iba 1,1 % svojho ročného zisku. Úplná úbohosť. Venuj desatinu svojho času pre službu v cirkvi, ak ti tvoje splátky a úvery nedovoľujú zaplatiť desať percent. Aktívne sa zapoj, pozeraj sa nestačí! Snaž sa vybudovať si duchovné financie. Čo to znamenajú?

MOJE SVEDECTVO

DUCHOVNÉ FINANCIIE A PREČO PODPORUJEM SVOJ ZBOR

V poslednom čase sa často stretávam s ľuďmi, ktorí hovoria, ako málo peňazí pre zbor majú: „Niet z čoho dávať, Peťo. Je kríza.“ To je ich zvyčajná odpoveď. Keď sa však spýtam, koľko dávajú mesačne na splátky a pôžičky, tak sa chytám za hlavu. Nemalo by to byť opačne, milý priateľ? Nie je čudné, že na splátky a pôžičky platíme mesačne aj 200 eur a do zbierky hodíme len drobné? Hneď po obrátení ma učili, aby som podporoval svoj zbor. Pojem „duchovné peniaze“ sa mi hlboko vryl do srdca. Duchovné peniaze sa tvoria prácou pre Boha. Prácou, ktorú od nás vyžaduje Boh. Robíme ju preto, aby sme splnili Boží zámer. Ide o to urobiť prácu nie preto, že by si ju mal rád, ale preto, že musí byť vykonaná a ty v hĺbke duše vieš, že si tým človekom, ktorý by to mal urobiť. Robíš to preto, že ťa znepokojuje, že to nikto iný nerobí. Vidíš okolo seba ľudí, ktorí nadávajú na

štát, cirkev, navyše píšu do novín hanlivé články, ale nič neurobia. Keby chceli niečo urobiť, Boh by im pomohol. V ich živote by sa stal zázrak. Osobne by stretli ľudí, ktorých nikdy nepoznali, ktorí by sa k nim pripojili nie pre peniaze, ale pre dobrú vec a spoločný cieľ.

Môžem len ďakovať Bohu a vzdať Mu chválu, že to, čo píšem, je pravda a že to skutočne funguje. Niekedy trvá dlhšie, inokedy kratšie, kým si niekto všimne, čo vlastne robíš, ale Boh to vidí. Necít sa nedocenený. Práve naopak, čaká ťa odmena.

Vrátim sa však ku skutočným peniazom. Prečo podporujem svoj zbor aj finančne? Pretože ho milujem. Prečo? Pretože je dokonalý? To určite nie. Sú tam pekní ľudia? Sú, ale kvôli peknému imidžu to nerobím. Lebo to tak niekto chce? Áno, presne tak. Lebo to tak niekto chce. A ten niekto mi zachránil život. Je to Boh, ktorý mi dal všetko.

Ako hovorí s úsmevom jeden veriaci: Boh potrebuje iba tri veci – tvoje srdce, tvoj čas a tvoje peniaze. Dôvod, prečo podporujem zbor, je, že tým platím aj svojho „partnera“. Boh je najlepším obchodným partnerom, akého kedy môžem mať. Žiada ma o desať percent a necháva mi zvyšných deväťdesiat. A vieš, čo sa stane, keď prestaneš svojmu partnerovi platiť? Prestane s tebou spolupracovať. Preto podporujem svoj zbor!

*„Dobročinný človek bude bohato nasýtený
a kto občerství, bude občerstvený.“*

Príslovie 11:25

KAPITOLA 8

EŠTE O DESIATKÁCH

„Raz som sa rozprával s jedným mužom, ktorého dospelá dcéra sa stala kresťankou a členkou zboru. Sám do zboru nechodil, a tak mal mnoho otázk. Jedna z nich bola: „Bude musieť moja dcéra niečo platiť?“ Uistil som ho, že nemáme žiadne poplatky. „Ale zbor predsa potrebuje peniaze,“ zapochyboval. Vysvetlil som mu, že ľudia v zbore dávajú peniaze dobrovoľne. „Takže koľko by asi mala dávať?“ Povedal som mu, že je to na nej. On sa ma však snažil dotlačiť k presnej čiastke. Chcel vedieť, koľko dávajú iní ľudia. Povedal som mu: „Mnoho kresťanov verí, že je dobré dávať okolo desať percent svojho príjmu.“ Nastalo dlhé ticho. Moja odpoveď ho očividne šokovala – zjavne si myslel, že možno päťdesiat libier ročne bude tak akurát.“³

Mark Barnes

DESIATKY – ÁNO ČI NIE?

Je však desať percent primeraná čiastka? Ak sa pozrieme do Biblie, konkrétne do Starej zmluvy, tak často vidíme, ako Boží ľud dával desiatky, teda desať percent svojich príjmov. Desiatky sa dávali levitom (4. Mojžišova 18. kapitola), ich povinnosťou bolo dohliadať na svätýňu. Leviti potom dávali desiatok z desiatku kňazom – to bola zvláštna skupina levitov, ktorí mali povinnosť vyučovať a vykonávať obrady. Desiatok zaisťoval pokračovanie Božieho diela a celé spoločenstvo vďaka nemu prosperovalo.

Ale desiatky neboli to jediné, čo Izraelci dávali. O chudobných sa mali postarať ostatní, konkrétne členovia ich rodiny (3. Mojžišova 25:35; 4. Mojžišova 15:7–11). Do stánku alebo chrámu boli prinášané mnohé obete, ktoré nesúviseli s desiatkami. Môžeme si všimnúť

tiež veľmi štedré dávanie pri rôznych príležitostiach, ako napr. pri stavbe stánku (2. Mojžišova 35:4–39; 36:3–7).

Väčšina ľudí dnes chápe desiatok v Starej zmluve ako povinnosť, pretože v prípade desiatku išlo o Božie odporúčanie. Keď Boží ľud nedával desiatok, Boh posielal prorokov, ktorí ho napomínali, aby prinášali do Božieho domu celý desiatok a nie iba jeho zlomok (Malachiáš 3:10). Ak niekto desiatok nepriniesol nebol od neho vymáhaný. V celej Starej a Novej zmluve nenájdeme ani jeden príbeh, kde by bol niekto ukameňovaný, alebo dokonca vylúčený zo zboru preto, že neodovzdal Bohu desiatok. Božie Slovo hovorí, že desiatky nemáme zanedbávať, ale mali by byť spojené s ovocím Ducha.

„Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci, lebo dávate desiatky z mäty, kôpru a rasce, ale zanedbali ste, čo je v zákone dôležitejšie - spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť! Toto bolo treba robiť, a tamto zanedbávať.“

Matúš 23:23

Keď ľudia prestali odvádzať desiatky, leviti a kňazi si museli nájsť svetské zamestnanie (pozri Malachiáš 3:8–10). Biblia presne nehoovorí, prečo sa pre levitov vyberalo práve desať percent. Najlepšou odpoveďou však je, že tých desať percent bolo presne toľko, koľko potrebovali.

Takže čo sa môžeme naučiť zo Starej zmluvy? Po prvé, že desiatky sa primárne používali na zabezpečenie Božieho diela a tí, ktorí slúžili Bohu, zdieľali to isté materiálne požehnanie ako ostatní. Po druhé, desiatky neboli to jediné, čo Boží ľud dával. Po tretie, hoci desiatky boli nevyhnutné, neboli žiadnou daňou. Dávanie desiatku je uznaním a prejavom vďačnosti a dôvery naproti Tomu, ktorý zaopatruje človeka tak duchovným ako aj materiálnym požehnaním.

PREČ SO STARÝMI ZVYKMI?

To je všetko pekné, ale my nemáme levitov, nemáme ani stánok, ani chrám. Žijeme v Novej zmluve, nie v Starej. Ako sa teda máme pozeráť na desiatky?

Existuje niekoľko všeobecných princípov, ktoré nám môžu pomôcť. Ten prvý je, že Nová zmluva je lepšia než Stará (Židom 7:22; 8:6). Novozmluvní veriaci sú „väčší“ než starozmluvní (Matúš 11:11) a budú robiť väčšie veci, než robil Ježiš (Ján 14:12). Bolo by preto nepochopiteľné, keby novozmluvní veriaci mali dávať menej štedro než starozmluvní.

Druhý princíp je, že novozmluvní veriaci sú slobodnejší než boli starozmluvní. Zomreli sme zákonu a boli sme ho zbavení (Rimanom 7:4–6). Keď sa pozrieme na to, čo Biblia učí o dávaní, vidíme, že to úplne súhlasí s týmito všeobecnými biblickými princípmi. Novozmluvným vzorom nie je desiatok, ale Macedónci, ktorí dali nad svoje možnosti „a svojou nesmiernou štedrosťou popreli svoju veľkú chudobu“ (2. Korintanom 8:1–15; Lukáš 21:1–4). Ježiš tiež kritizoval farizejov (Lukáš 11:42; 18:12), ktorí veľmi ochotne dávali maličké desiatky z bylín, ale zanedbávali omnoho dôležitejšie povinnosti.

Teraz nám ostáva už len zhrnúť biblické princípy a aplikovať ich na seba.

Kresťania majú dávať do svojho zboru obetavo. Boh chce, aby sme pri dávaní desiatkov pripojili k peniazom aj naše srdce a ochotu. „Ochotného darcu miluje Boh“ (2. Korintanom 9:7b). Ochota a naše srdce, ktoré dôveruje Bohu, že sa postará, sú veľmi dôležité.

Vedúci v zbere majú učiť, že dávanie je nutné a má byť pravidelné (1. Korintanom 16:1–2), ale nesmú dávanie vyžadovať, ani sledovať, koľko kto dáva.

Pravidelné dávanie do zboru nezabavuje kresťanov povinnosti starať sa o chudobných, ani starať sa o potreby ľudí v núdzi vo svojom spoločenstve, ale aj mimo neho.

Zamestnanci zboru by mali prijímať spravodlivú mzdu (príjmy levitov boli približne porovnateľné s príjmami tých, ktorí dávali). Kresťania by mali dávať svojmu zboru toľko, aby im miestny zbor bol schopný zaistiť takú službu, z ktorej budú môcť prijímať úžitok.

Iba heretickí kazatelia (väčšinou americkí televízni evanjelisti) sľubujú, že keď im dáš sto dolárov, Boh ti to zaplatí späť tak, že budeš môcť splatiť všetky dlhy a ešte si kúpiť jachtu. To je drastické pokrievie biblickej pravdy, že „Boh... dá vzrast vašej sejbe a rozmnoží plody vašej spravodlivosti“ (2. Korinťanom 9:10–11). Štedré dávanie je súčasťou spravodlivého charakteru a je úžasnou investíciou. Nie pekná jachta, ale štedrosť sama osebe je odmenou.

Zdá sa však, že pre niektorých ľudí nie je štedré dávanie jednoduché. Niektorí kresťania poukazujú na to, že nemôžu dávať štedro, pretože by obchádzali Boží princíp, ktorý hovorí, že Boh miluje radostného darcu. Aký nezmysel! Jediný spôsob, ako sa naučiť radostne dávať, je dávať.

Iní by radi štedro dávali, ale nespravujú svoje rodinné financie. Tými, ktorí ich v skutočnosti spravujú, sú bankové inštitúcie a splátkové spoločnosti. Do područia bánk sa ľudia dostali vinou nedostatku disciplíny. Jednoducho splácajú veľké peniaze na úrokoch a splátkach a neostáva im na podporu zboru.

Ďalší sa možno budú cítiť neschopní nejako štedro dávať, pretože ich vlastné príjmy nie sú vysoké. Avšak princípy sa nemenia. Príklad vdovy v chráme alebo macedónskych kresťanov nám ukazuje, že by sme mali dávať i z mála. Čiastka možno bude nižšia než čiastka niekoho bohatého, ale s ohľadom na túžbu nášho srdca to nebude málo. A tiež to znamená, že relatívne bohatý bude musieť dávať viac, aby uľahčil bremeno chudobných.

Keď nedávame štedro, trpí tým celé spoločenstvo. Koľko zborov je slabých len preto, že niektorí ich členovia prispievajú len minimálnym dielom na podporu šírenia evanjelia. Ale keď dávame, každý má z toho úžitok. Hladní sú nasýtení, šíri sa evanjelium, darca je obohatený, zbor zakúša požehnanie a Boh je oslávený! Pane Ježišu, nauč nás štedro a radostne dávať.

KAPITOLA 9

AKO SA ZBAVIŤ DLHOV

Ak si urobíš malý prieskum, zistíš, že len ťažko nájdeš človeka bez dlhu. Dnes je ekonomika nastavená tak, že pre banky a obchody je výhodné, aby si sa zadlžil. Často ti totiž nehovoria presnú výšku poplatkov a úrokovú mieru. Keď si spočítaš, koľko ročne dávaš na splátku, zistíš, že tvoj dlh je neúmerne vysoký.

Biblia nehovorí, že požičiavanie si je hriech, ale odhovára nás od toho. „*Nikomú nič nedlhujte!*“ (Rimanom 13:8). Ak máš dlh, ktorý už výrazne narástol, strácaš to najcennejšie – slobodu. Banka, alebo tzv. veriteľ nad tebou panuje a ty si sa stal sluhom (Príslovia 22:7). Stávaš sa buď dobrovoľným alebo často aj nedobrovoľným otrokom. Skús v súčasnosti nezaplatiť dve-tri splátky a zoberú ti všetko! Preto prvé pravidlo pri braní úveru alebo hypotéky je: „Pýtaj sa na každú maličkosť, ktorej nerozumieš.“ Spýtaj sa na presnú výšku poplatkov a presnú úrokovú mieru na rok. Nič nepodpisuj, kým ti to nevysvetlia. Ver mi, že si ušetríš veľa nepríjemných prekvapení.

Vráťme sa však k tomu, ako sa zbaviť dlhov. Tu je niekoľko užitočných rád.

1. Pokús sa svoje výdavky znížiť na minimum (telefón, internet, auto, sladkosti, kaderník, atď.). Skús nájsť lacnejšie služby. Zbav sa zlovykov a zober vážne svoju situáciu. Tvoju rodinu, tvoj dom, alebo auto môžeš stratiť, ak sa nezastavíš a neprestaneš neuvážene míňať.

2. Ak vlastníš 3-4 kreditné karty, vezmi nožnice a dve z nich rozstrihni – samozrejme, ak to banka dovoľuje. Začni splácať kartu s najväčším úrokom, ak vôbec vieš, aký úrok tvoja kreditná karta má. Snaž sa viac platiť v hotovosti, aj keď ti hovoria, že to v dnešnej dobe nie je moderné.
3. Ak ideš nakupovať, napíš si na papier, čo chceš kúpiť, a potom si zober primeranú hotovosť. Ak totiž ideš nakupovať s plnou peňaženkou, nakúpiš aj to, čo nepotrebuješ.
4. Snaž sa využívať vernostné programy. Napr. firma Lyoness ti vráti z nákupu určité percento peňazí. Skús trochu hľadať na internete a zistíš, že využívanie vernostných programov ti vráti určitú finančnú čiastku do tvojej peňaženky.
5. Urob si v dome poriadok. Máš veľa vecí, ktoré ti iba zavadzajú a vôbec ich nepotrebuješ? Podaj si inzerát a zbav sa prebytočných vecí. Možno nezískaš veľkú sumu, ale aj malá suma poteší a ty sa zbavíš niečoho, čo ti iba zavadzia.
6. Ak tvoj príjem nestačí na pokrytie splátok, musíš ho buď zvýšiť, alebo si nájsť prácu s vyšším príjmom, čo asi nie je také jednoduché. Ako si zvýšiť príjem? Na toto neexistuje jednoduchá odpoveď. Mať ešte druhú prácu popri svojej nie je až taká jednoduchá vec. Na jednej strane môžeš viacej zarobiť, no môže ťa to psychicky položiť. Musíš teda pracovať s rozumom. Určite okolo seba vidíš kopec potrieb, ktoré čakajú iba na teba. Si v niečom dobrý, priam najlepší a nevieš svoju prednosť speňažiť? Jeden môj priateľ mal veľmi rád škoricové žuvačky. Ponúkal ich iba tak aj iným a zistil, že je o ne záujem. Skúsil dať inzerát a nestačil sa čudovať záujmu. Začal s predajom škoricových žuvačiek, najprv iba na skúšku. Za mesiac mu to vynieslo niekoľko desiatok eur. Možno okolo teba ľudia niečo potrebujú a ty si tým jediným, kto ich túžbu môže naplniť. Chop sa príležitostí, začni rozmýšľať. Existuje veľa príkladov, ako z mála povstalo mnoho. Myslím si, že máme za sebou niekoho, kto je Pán pánov a dobre pozná naše potreby. Ak to začneme robiť s čistým srdcom, výsledky sa čoskoro dostavia.

7. Komunikuj s bankou. Ak si na tom finančne zle a už vážne nedokážeš splácať dlhy, choď do banky a povedz im o situácii, v ktorej sa nachádzaš. Určite je to lepšie než sa skrývať a utekať od problémov. Ak je banka seriózná, určite to pochopí a ty sa dohodneš na nižších splátkach, aj keď s dlhšou dobou splácania.
8. Prestavaj si auto na LPG. Ak veľmi často cestuješ, napríklad 15 000 km ročne, skús nad takou prestavbou porozmýšľať. Aj keď je to investícia od 500 do 1 000 eur, vynaložené prostriedky sa ti za rok vrátia. Ušetríš na pohonných hmotách, ktoré sú čoraz drahšie, a to, čo ušetríš, dáš na splátky.
9. Spáľ za sebou mosty. Toto riešenie radím iba málokomu, ale je to tiež riešenie. Stáva sa totiž, že si v tvojom meste či dedine nemôžeš nájsť prácu. Snažíš sa všelijako, ale nedarí sa ti. Na Slovensku sú mestá, kde je nezamestnanosť na rekordnej úrovni, kde jedinou možnosťou je buď pracovať v inom meste alebo v zahraničí. Ak na teba tlačia banky a veritelia, nezostáva ti nič iné, ako sa odsťahovať za prácou do iného mesta alebo štátu. Toto je veľmi citlivá záležitosť, pretože ak si v rodinnom zväzku a ideš sám, po čase sa môže tvoje manželstvo ocitnúť v troskách. Je potrebné zvážiť, či tvoj vzťah bude natoľko pevný, že vydrží aj dlhšie odlúčenie, ak nie je možné vysťahovať celú rodinu.
10. Zbav sa priateľov, ktorí ťa majú radi iba kvôli peniazom.
11. Prestaň s hazardom. Aj keď by hazard mal byť pre každého kresťana tabu, stáva sa, že v samom zúfalstve sa dáme na tipovanie a hazardné hry s nádejou, že príde zázrak. Ver mi, že si dáš na krk ešte väčšiu slučku. Nepožičiavaj si od nebankových spoločností. Dávaj si pozor aj na splátkové spoločnosti. Ich produkty zvyčajne bývajú neúmerne predražené.
12. Boh má kontrolu nad všetkým. To, či si sa dostal do dlhov vlastnou vinou alebo neuvážene, Boh veľmi dobre vie. V ťažkých časoch, keď nám na stole ležia nezaplatené šeky, máme

tendenciu kričať, sťažovať sa alebo rezignovať a utiecť od problémov. To posledné, čo nám príde na myseľ, je modlitba. Možno to niekto považuje za úplnú zbabelosť, no ak si kresťanom, musíš sa naučiť volať k Bohu, aj keď nevidíš absolútne žiadne riešenie. Keby nás Boh nemiloval aj s našimi chybami, nebol by poslal svojho Syna. Práve vtedy, keď nám je zle, máme nájsť v sebe „obra“, ktorý je silnejší ako svet, a to je naša viera. Ak nemáš vieru, popros ďalších, aby sa za teba modlili. Nie je to hanba, ak si stratil to posledné – vieru, že sa situácia zmení. V Biblii je veľa príbehov, kedy z ničoho povstalo niečo veľké. Pastier Dávid sa postavil väčšiemu protivníkovi (problému), než bol on sám. Nemal však strach, pretože v srdci mal niečo väčšie než to, čo mal pred očami. Často je pred nami veľká hora. Boh o tom vie a pomôže ti.

*„Nie je dôležité, že ťa zrazili na zem.
Dôležité je, že si znova vstal.“*

Vince Lombardi
(tréner amerického futbalu)

KAPITOLA 10

TRENDY

V tejto kapitole sa pozrieme na tri trendy. Nie, nebudem ti hovoriť o móde, ani ako sa máš obliekať. Ale poviem ti o ďalšom pohľade na peniaze a úspech.

TREND PROSPERITY

Po svojom obrátení som z rôznych cirkví počul učenie o prosperite a „Božom“ požehnaní tak často, že som mal z toho občas riadny zmätok. Po roku 1989 navštevovali vtedajšie Československo mnohí tzv. „kazatelia prosperity“, ktorí nám sľubovali finančnú prosperitu. Finančnú prosperitu – prosperitu s podmienkou, že ak budeme dávať, bude nám dané bohatstvo, aké chce Boh. To znamená, že stačí na všetko ísť jednoducho s vierou a ochotou dávať.

Určite v tom bol kus pravdy, ale podľa mňa išlo o jednostranný výklad Božieho Slova a verše boli vytrhnuté z kontextu. Nič sa vtedy nehovorilo o obeti, ani o tom, že vybudovať si bohatstvo postavené na Božích základoch ťa bude stáť slzy, odriekanie, disciplínu a dennodenné zapieranie. Božie bohatstvo sa buduje pomaly. Nechci byť bohatý na druhý deň, ak si dal desiatok s myšlienkou, že sa ti vráti dvoj- alebo štvornásobok. Každý dar je aspoň pre mňa veľká obeť a niekedy to fakt bolí. Ak totiž máš dať posledné, čo máš, na Boží pokyn, musíš na to ísť jednoducho s vierou.

Čo tým chcem povedať? Mnohí kazatelia prosperity tvrdia, že trendom je, aby bol každý bohatý. No nepodľahni takým rečiam! Niekedy budeš musieť byť spokojný s tým, čo máš. Verný v malom

a postupne verný aj vo veľkom. Musíš občas aj začať zuby a povedať Bohu, že si spokojný s tým, čo máš. Rozhliadni sa okolo seba a začni žehnať ľuďom okolo teba. Prestaň byť nahneváný na to, že nie si bohatý, že každý deň vstávaš s obavou, ako to dnes zvládneš, keď nemáš ani na bežný nákup.

Božie Slovo hovorí, že „*duša požehnaní sa vytučí a ten, kto zvlázuje, bude sám zvlážený*“ (Príslovia 11:25). Tade vedie cesta k Božej hojnosti – nezabudnúť v časoch požehnaní na zdroj tvojej hojnosti. Možno si podnikateľom a teraz v časoch krízy sa ti akosi nedarí. Pýtaj si od Boha múdrosť a hlavne nezostaň iba pri tom a konaj. Snaž sa získať čo najviac informácií, ako vyjsť z krízy, a pros Boha, aby ti dal nový nápad, aby ti ukázal, ako ísť ďalej. Je to niekedy tvrdé, ale Boh má tvoj obchod pod kontrolou a určite chápe, čo momentálne prežíváš. Priznám sa, že mi niekedy dosť chýbajú modlitby aj za túto skupinu ľudí. Zvyčajne si myslíme, že majú ustlané na ružiach. Nie vždy je to však pravda.

TREND CHUDOBY

Druhý trend je tzv. teológia chudoby. To znamená, že byť bohatý je hriechom (všimni si príbeh bohatého mládenca). Bohatí ľudia veľmi ťažko vojdú do Božieho kráľovstva. Je to priam nemožné – aspoň podľa Božieho Slova, že je ľahšie ťave prejsť uchom ihly, ako bohatému vojsť do kráľovstva Božieho. Ďalší známy verš hovorí, že „*milovanie peňazí je koreňom všetkého zla*“. Tu použijem výrok jedného človeka, ktorého si veľmi vážim, pretože nemá ruky ani nohy, a predsa je šťastný. Hovorí: „Postoj povznáša,“ (Nick Vujčić). Čo to znamená? Znamená to, že musíš zmeniť svoj postoj k chudobe. Je dôležité čítať Bibliu ako celok a nevytrhávať z nej iba malé časti. Keby sa slovo o ťave a ihle bralo doslova, ako by sa do neba boli dostali napríklad Abrahám alebo Šalamún, keď vlastnili také nesmierne bohatstvo? A to v Biblii nájdeme bohatých ľudí aj na vysokých postoch vo vláde (Nehemiáš).

Najdôležitejšie je nedúfať v majetok, ale sústrediť sa na zdroj svojho majetku. Je ním Boh. Sú tvoje dlhy väčšie ako Boh? Pozri sa pravde do očí a zmeň svoje postoje. Povedz si, že od dnes, nie od zajtra,

budeš myslieť ako víťaz a nie ako porazený. (Viac o zmyšľaní víťaza nájdeš v kapitole 3.)

Chudoba nie je Boží zámer. Pozri sa na chudobných ľudí, napr. v Sudáne. Vyzerajú šťastní? Asi nie, však? Božie Slovo nám hovorí, že máme prosieť, dokonca až tak vytrvalo, kým nám to Pán nedá. Či nám Boh chce darovať zlé veci, keď Ho prosíme o chlieb?

TREND POROVNÁVANIA

Posledným trendom, o ktorom chcem hovoriť, je trend porovnávaní. Pred niekoľkými rokmi som sa stretol s názorom, že ak sme kresťania, mali by sme byť spokojní s tým, že máme čo piť a čo jesť. Ktosi mi vtedy povedal: „Pozri sa, Peter, na niektoré štáty, kde nemajú ani zlomok toho, čo máme my.“ To je síce pravda a je mi z toho niekedy nanič, hlavne z detí, ktoré nemajú ani na krajec chleba, tobôž nie na hlavné jedlo. No ak sa budeme stále porovnávať iba s chudobou, veľa toho nedosiahneme. Ak budeme večne spokojní iba s tým, že sa najeme a napijeme, neposunieme sa ďalej. Si spokojný s tým, že každý deň drieš ako mulica za minimálnu mzdu len preto, aby si všetky zarobené peniaze minul za potraviny a bývanie?

My Slováci sme už takí, že aj keď na nás naložia, i tak si vieme opasky utiahnuť o čosi viac. Často sa bojíme povedať svoj názor, pretože nám hrozí výpoveď a strata finančnej istoty. Istotu však dnes nenájdeš nikde. Aké je z toho východisko? Nebuď spokojný s tým, kde si teraz, ak zarábaš iba toľko, že žiješ od výplaty do výplaty. Doba sa zmenila. Nežijeme už vo veku priemyslu, ale informácii. Dnes sa nezarába iba tvrdou prácou, ale aj rozumom. Začni investovaním do vzdelania a predbehni svet, aby sa svet učil od teba, ako si poctivo zarobiť peniaze. Peniaze sa dajú získať aj poctivo a s čistým srdcom, a nie iba nečestne, ako to často robí svet. Prestaň sa porovnávať s ľuďmi okolo seba a nechod' s davom. Takto nikdy nič nedosiahaš! Snaž sa ísť za vyššími cieľmi. Boh chce pre teba niečo lepšie, než len byť moderným otrokom za minimálnu mzdu! Možno si povieš, že si už starý na také veci. Vzdelávať sa – to nie je nič pre mňa, a nieto ešte finančne sa vzdelávať alebo sa učiť cudzí jazyk. Nuž, potom pre teba niet pomoci. Musíš si vybrať: buď – alebo.

KAPITOLA 11

SOM VYHORENÝ

Vyhorenosť je stav, kedy si do niečoho išiel na začiatku s veľkým elánom a plánmi, no po pár rokoch nevidíš nič, iba trosky. Elán vyhasol, si ako bez paliva a v tvojom živote nevidíš ani kúsok svetla a nádeje pre lepšie zajtrajšky. Vstávaš s pocitom, že to všetko nedáva žiadny zmysel? Už dlhší čas to u teba funguje ako na zotrvačník? Máš pocit, že nič okolo teba sa nemení a Boh je priveľmi ďaleko?

Spomínam si na výrok matky Terezy, ktorá kedysi povedala: „V mojom živote bolo iba málo chvíľ, kedy som cítila, že je Boh so mnou. Veľakrát som sa cítila, akoby Boh bol veľmi ďaleko.“ Je pravda, že v živote sa často budeš cítiť sám, akoby nič okolo teba nefungovalo. Rozprával som sa raz s jedným človekom, ktorý slúžil Bohu takmer celý život. Keď som sa ho spýtal, akú radu by mi dal v duchovnej službe, odpovedal jasne a rozhodne: „Peter, nikdy na nevzdávaj a hlavne sa nenechaj znechutiť.“ Čo asi videl Ježiš, keď visel na kríži? Hŕstku učeníkov, ktorí sa skrývali a mali strach. Možno mal tie isté pocity, aké zažíváš ty. Opustený, zbitý a sám. Tri roky ich učil, napomínal... a teraz?

Milé sestry a bratia pozrime sa teraz na tému vyhorenosti a motívácie z praktického hľadiska – v oblasti financií a služby. Duchovná služba a práca s ľuďmi je asi tá najťažšia úloha pre každého pastora, ale aj pre každého kto vedie chvály, alebo je súčasťou nejakého tímu. Byť dobrým správcom peňazí neznamená, že človek nikdy neurobí chybu. Všetci občas padneme a udrieme sa. Niekedy to bolí viac, niekedy menej. Najhoršie prípady som zažil, ak sa do niečoho „vrazili“ peniaze a čas s vierou, že to pomôže dobrej veci. O niekoľko rokov

však prišlo vytriezvenie a ukázalo sa, že daná služba aj peniaze vyšli nazmar.

Ak stratíš vieru a nádej, stratíš všetko. Božie Slovo nám hovorí zaujímavú vec – máme zabúdať na to, čo je za nami a ísť za vecami, ktoré sú pred nami (Filipänom 3:13). Veľakrát musíš za svojím životom urobiť obrazne povedané hrubú čiaru a prestať sa dívať na svoje pády. V škole ma učili, aby som nerobil chyby, no myslím si, že iba z vlastných chýb sa poučíme najviac. Satan používa taktiku, ktorá ťa môže totálne položiť. To, že si vyhorel, je jedna vec. Druhá vec je, že sa zahľadíš úplne do seba. Stále myslíš iba na svoje problémy, ktoré ťa zrážajú k zemi a nevidíš nič, iba trápenie.

Toto je naozaj veľmi vážny stav, sám som ho zažil na vlastnej koži. Najprv som sa stal obeťou podvodu. Potom som sa musel zadĺžiť kvôli navýšeným nákladom za jednu opravu. V ten istý mesiac som s autom havaroval. Ako by toho ešte nebolo dosť, v duchovnej službe sa mi totálne rozpadla služba chvál. Nie je to dobrý pocit. Čerešničkou na torte boli šeky za stravu mojich detí. To všetko sa udialo za jeden jediný mesiac.

V takýchto prípadoch máš iba dve možnosti: buď sa začneš dívať na svoju horu problémov, alebo sa ju rozhodneš zdolať. Predsa ma táto situácia nemôže položiť! Kde v zlých časoch načerpať silu a motiváciu? Božie Slovo a príbehy najmä postihnutých ľudí bez nôh alebo rúk mi dali silu a vieru ísť ďalej. Veľakrát si musíš nájsť čas pre seba a svoj duchovný stav a znova nájsť nádej. Neviem to vysvetliť, ale Božie Slovo má moc. Možno sú to pre niekoho len slová, ale pre mňa osobne je to zdroj sily. Niekedy Boh zatvorí dvere a teba napr. vyhodí z práce, alebo stratíš majetok. Boh má však iné dvere, ktoré sa ti po čase začnú otvárať. Božie plány niekedy nedávajú zmysel, ale po čase sa pred tebou zjaví to dokonalé, čo Boh pre teba má.

V časoch krízy a vyhorenia si jednoznačne nájsť čas pre seba. Prestaň dávať ľuďom to, čo už dávno nemáš. Nemáš pokoj, vieru, nádej a vlastnou silou ju chceš dávať druhým. Žiaľ, nebude to fungovať, to mi ver. Posilni vnútorného človeka, aby si nebol klaunom, ktorý sa iba na niečo hrá. Boh je s tebou, nie proti tebe!

*„Čo urobím, ak sa niečo nepodari?
Opäť vstanem a skúsím to znova.“*

Nick Vujčić
(človek bez rúk a nôh)

KAPITOLA 12

CHARAKTER 51 %, PENIAZE 49 %

Skúsil si si niekedy hru s lentilkami? Máš vedľa seba dve kôpky lentiliek, v jednej je ich 51 a v druhej 49. Vieš na prvý pohľad povedať, kde je 51 a kde 49 lentiliek? Asi hneď nespoznáš, v ktorej kôpke ich je viac a v ktorej menej.

Skúsenosť s lentilkami dostáva vo svete biznisu zvláštny význam. Tak málo, dve percentá, neraz rozhoduje o všetkom. Budem hovoriť o našom charaktere. Ak chceš víťaziť vo finančnej, ale aj duchovnej oblasti, musí byť tvoj charakter na hodnote prevyšujúcej hodnotu peňazí. Nie všetci bohatí majú zlý charakter. Platí to aj opačne – nie všetci chudobní sú dobrí a spravodliví. Ak chceš spoznať charakter človeka, daj mu moc. Vtedy sa ukáže, na akých základoch stojí jeho život. Musíme sa naučiť, že bez Boha nedokážeme vybudovať nič. Bez Neho v našom živote nie je láska ani ovocie ducha. Ak si myslíš, že sa dostaneš z finančnej pasce vďaka tomu, že ohováraš a súdiš ľudí, si na veľkom omyle. Dá sa to, samozrejme, aj tak, ale počítaj s dôsledkami. Možno sa ti osobne nič nestane, ale čoskoro sa ti to vypomstí buď na tvojich deťoch alebo na tvojich blízkych.

Môžeš byť dobrým podnikateľom alebo muzikantom, ale ak nemáš charakter, ktorý prevyšuje všetko tvoje bohatstvo, nie si víťaz, ale porazený. V dnešnom svete, a Slovensko nie je žiadnou výnimkou, sa pojem charakter dostal úplne do úzadia. Svet reklám, klamstiev, podvodov a ohovárania stretnete na každom kroku. Dnes ťa pre pár eur oklame aj najbližší príbuzný alebo vlastná manželka či manžel. Deti nechápu, že značka ešte neznamená všetko. Že sex bez lásky, odpúšťania a tolerance k druhému je iba komerčným brakom. Všetko

sa zabalilo do krásneho pozlátka a ani my dospelí už nevieme rozoznať, čo je dobré a čo zlé. Hranice sa posunuli tak ďaleko, že nie je problém vidieť špinu na každom kroku. Hriech sa nenazýva hriechom, ale problémom a láska a mravnosť sa zmenili na pud a honbu za materiálnymi vecami. Túžime byť šťastní. Kupujeme si veci a veríme, že nás urobia šťastnými. Po niekoľkých mesiacoch však zistíme, že kúpené veci akosi zovšedneli a naše srdce stále nemá pocit šťastia a pokoja. Pozeráme sa na naše počítačové obrazovky a mobily každý deň a čakáme nejakú správu, ktorá nás urobí šťastnými.

Na našej ulici som vlastne jediný, kto žije v manželskom zväzku, pretože všetci ostatní sa už porozvádzali. Najväčšími obeťami sú deti, ktoré – ak ich Boh nezmení – často kopírujú správanie svojich rodičov a robia rovnaké chyby. Je málo skutočných vzorov, ktoré niečo dosiahli čestne, bez podplácania. Nahrádzame ich tak, že kupujeme našim deťom hrdinov zo sveta s vierou, že sa nič nedeje. Ježiš už nie je hrdina, ale maličký Ježiško. Život v cirkvi sa zmenil na náboženský folklór. Tvárime sa, že je všetko v poriadku, len aby ľudia nevideli, čo v nás skutočne je. Mnohí kresťania, ktorí kedysi mali v sebe veľa ohňa, sú dnes úplne vyhorení. Naháňajú sa za rôznymi CD či DVD, počúvajú milióny kázní, no nemajú čas ísť k zdroju – k Bohu, ktorý má ten pravý poklad a nie iba pozlátko.

Chceš mať vo svojom živote požehnanie a vidieť ovocie tvojej práce? Tak pracuj na svojom charaktere! Nauč sa odpúšťať a dávaj si pozor na svoj jazyk. Pán Ježiš povedal, že „*nie to, čo vchádza do našich úst poškrvňuje človeka, ale to, čo z nich vychádza*“. Dávaj si pozor na svoje srdce a neklam sám sebe do očí. Nie, nie je to v poriadku. Tvoj život potrebuje zmenu ako ešte nikdy predtým. Prestaň ubližovať ľuďom okolo seba pre maličkosti. Zmeň svoje postoje, zmyšľanie a správanie sa! Tvoj charakter a láska nech sú vždy väčšie než nenávisť a hnev. Amen.

KAPITOLA 13

PRAVIDLÁ

Na to, aby sme mohli v živote normálne fungovať, potrebujeme dodržiavať určité pravidlá. Platí to pre všetkých. Len skús do práce chodiť neskoro a zaručujem ti, že tvoje dni sú spočítané. Vyhodia ťa. Skús pravidelne meškať na bohoslužby. Ak si vedúci zboru, ver, že ťa iní členovia zboru čoskoro začnú napodobňovať a tiež budú na bohoslužby chodiť neskoro.

Prvým pravidlom, ktoré sa musíš naučiť, je rešpekt. Samozrejme, nemusíš súhlasiť so všetkým, čo vidíš, ale musíš mať k tomu rešpekt. Tvoj šéf možno robí veci, ktoré ti lezú na nervy. Nemusíš s ním vo všetkom súhlasiť. Maj však k nemu rešpekt a nezhadzuj ho pred inými zamestnancami. To je výstraha aj pre naše cirkevné zbory. Nemusíš schvaľovať, akým smerom ide tvoj zbor, no maj k pastorevi rešpekt a úctu.

Pravidlá rešpektu sú veľmi dôležitým faktorom, ak chceš víťaziť vo finančnej oblasti. Nech ti ani nenapadne, že nezaplatíš splátky tvojej banky alebo finančnej inštitúcie. Musíš mať rešpekt k tomu, kto ti dal peniaze. Finančný sektor má totiž jasné pravidlá a keď ich porušíš, nevyhneš sa dôsledkom.

Nauč sa, že tvoj finančný výkaz musí byť v súlade s pravidlom číslo dva. Nazval som ho vyrovnanosť. Tvoje aktíva musia prevyšovať tvoje pasíva. Aktíva sú veci, ktoré ti prinášajú zisk. Pasíva sú veci, ktoré ti vyťahujú peniaze z vrecka. Usiluj sa mať vyrovnaný rozpočet a prestaň nakupovať pasíva. Ak prechádzaš okolo obchodného domu

a vidíš lákavú akciu, zamysli sa: Kúpim aktívum alebo pasívum? Bude môj rozpočet po nákupe vyrovnaný alebo stratový?

Tretím pravidlom je slovíčko **NEW**. Vieš, veľakrát sa držíme starých pravidiel, ktorými sa riadili naši rodičia, no v dnešnej dobe sú už neaktuálne. Predstav si, že si dnes postavíš dom, aké sa stavali pred 30 rokmi. Vtedy ešte bola cena energií ako-tak únosná. Dnešná doba si však žiada nový prístup. Jeden môj priateľ, pastor, zháňal peniaze na stavbu novej cirkevnej budovy. Stovky darcov poslali peniaze na stavbu honosnej zborovej budovy. Lenže keď som tú stavbu uvidel, uvedomil som si veľký problém – kostol s obrovskou vežou a vysokým stropom nebude možné poriadne vykúriť. Podobné budovy sa stavali tak pred 50 rokmi, kedy boli náklady na vykurovanie mnohonásobne nižšie než dnes. Teraz má pastor veľký problém, najmä v zime, a to vysoké účty za energie.

Pravidlo NEW vyžaduje novátorský prístup a pohľad do budúcnosti. Často sa krčovitým držíme starého systému, ktorý fungoval kedysi, ale dnes už, žiaľ, nefunguje. Pozri sa na svoj život a začni používať pravidlá primerané modernej dobe.

Uvediem ešte jeden príklad z duchovnej oblasti. Jeden pastor sa mi raz sťažoval, aký malý záujem majú členovia jeho zboru o modlitby a zborové aktivity. Keď som sa ho povypytoval na podrobnosti, rýchlo som pochopil, v čom bol problém. Zbor mal málo členov a priveľa aktivít. Poradil som mu, aby polovicu aktivít zrušil a porozprával sa s veriacimi o ich pracovnej dobe. Zistil, že veľa ľudí nechodí kvôli tomu, že sú buď v práci alebo práve po nočnej službe. Upravili si čas modlitieb a zrazu ľudia prišli. Tým, že sa prestal držať starých pravidiel, ktoré fungovali kedysi, mohol vidieť požehnanie.

Je určite mnoho ďalších pravidiel, ktoré môžeš aplikovať vo svojom živote. Verím, že aj tri spomenuté pravidlá ti pomôžu dosiahnuť veci, ktoré pre teba Boh pripravil.

KAPITOLA 14

VZDELANIE

Na Slovensku dnes máme mnoho univerzít, vysokých a stredných škôl, no sme na tom so vzdelaním lepšie než v minulosti? Je vzdelanie v dnešnej dobe zárukou, že si nájdeš prácu? Investoval si do svojich detí nemalé peniaze a oni si nemôžu nájsť zamestnanie vo svojom odbore? Dnes je to tak, že vzdelanie nie je vôbec zárukou, že si v budúcnosti nájdeš prácu. Zabudni dnes na to, že na teba zamestnávateľa čakajú s otvorenou náručou.

Ak ťa mám potešiť, tak veľa najbohatších ľudí nemá vysokú školu a niektorí dokonca ani strednú. Jednoducho to považovali za stratu času. Napríklad Bill Gates (zakladateľ spoločnosti Microsoft) nedokončil svoje štúdium na vysokej škole, pretože v tom nevidel naplnenie. Radšej sa zatvoril do svojej garáže a rozmýšľal, ako vytvoriť niečo, čo by zmenilo svet.

Nie, nechcem vzdelanie podceňovať. Určite to bez vzdelania budeš mať ešte ťažšie. Musíš si však položiť otázku, čo po škole. Ak nastúpiš do zamestnania, je viac než pravdepodobné, že tvoja mzda bude mať limit, ktorý nikdy neprekročíš. Ak zamestnávateľ uvidí, že si pre neho už pridrahý, jednoducho ťa nahradí niekým iným. Taký je dnešný svet. Ak istý čas nemáš prácu, si potom ochotný pracovať aj za nižší plat v odbore, ktorý ťa nebaví. Roky si strávil štúdiom a zrazu robíš niečo, čo si neštudoval a čo nechceš, pretože nemáš na výber.

Aké je z toho všetkého východisko? Mal by si sa jednoducho zamyslieť nad tým, čo vlastne chceš. Zvyčajne radím, aby ľudia v sebe

našli určitý talent. Čo si myslíš, že robíš najlepšie? Čo je tvoja silná stránka? Veľmi sa mi páči príbeh Billa Wilsona. Tento chlapík sa úplne oddal službe deťom. Zistil, že má v sebe talent komunikovať dobre s ľuďmi a hlavne s deťmi. Jeho matka ho nechala na ulici, keď mal 14 rokov. Prišli spolu do mesta, sadli si na lavičku a mama mu povedala: „Už to ďalej neznesiem, počkaj tu.“ Odišla a už sa nikdy nevrátila. Tri dni tam na ňu čakal, až si ho všimol jeden pán, ktorý sa mu prihovril a ponúkol mu jedlo a pomoc. Bill Wilson sa po čase obrátil k Bohu a objavil v sebe talent a povolanie slúžiť deťom v Amerike. Venoval sily niečomu, v čom ho Boh požehnal. Jeho služba sa pre mnohých stala príkladom. Človek iba so základným vzdelaním sa stal vzorom pre druhých. Unikátny príbeh, ktorý milujem.

Milý priateľ, nájdi v sebe talent a využi ho naplno. Neprestajne sa vzdelávaj. Nemysli si, že už všetko vieš. Uč sa a nepozeraj na pohodlie iných. Trávením času pred televíziou nič nedosiahaš. Keby si všetok svoj čas strávený pred televízorom venoval napr. učeniu sa cudzích jazykov, tak dnes si o poriadny krok vpred. Kedysi nám hovorili: „Choď do školy, dobre sa uč a nájdi si dobrú prácu.“ Tá doba je nenávratne preč. Dnes už platí iné pravidlo – pravidlo neustáleho vzdelávania sa a hľadania nových smerov a vízií. Jediné, čo ťa môže zastaviť, si ty sám, tvoj strach alebo lenivosť. Dnes je doba informačná, nie priemyselná. Informácie majú dnes veľkú hodnotu. Čím viacej informácií máš v danej oblasti, tým väčší je tvoj náskok pred inými. Nepodceň túto skutočnosť a vzdelávaj sa.

Nikdy nie si taký starý, aby si nemohol začať znova. Často je vek iba výhovorkou, v skutočnosti sa nám jednoducho nechce.

KAPITOLA 15

PODNIKANIE VERSUS ZAMESTNANIE

Chodíš do práce už veľa rokov, no stále cítiš, že ťa to len ubíja? Si už taký znechutený, že máš husiu kožu už pri predstave, že musíš ísť do práce? Cítiš, že máš na viac a tvoj talent by sa mohol premeniť na niečo lepšie? Vtedy je načase položiť si otázku, či je lepšie byť zamestnancom alebo podnikateľom. Všetko má svoje za a proti. V tabuľke nájdeš argumenty, ktoré treba pri rozhodovaní zvážiť.

ZAMESTNANEC

- *istý príjem
(na Slovensku nie vždy)*
- *sociálne výhody*
- *odvody*
- *fixná pracovná doba*
- *dovolenka*
- *vzťahy
(viem, čo mám čakať)*
- *voľné víkendy
(ak nepracuješ nepretržite)*
- *nižšia zodpovednosť*

PODNIKATEĽ

- *sám sebe pánom*
- *robím, čo ma baví*
- *byrokracia*
- *nepravidelná, voľná
pracovná doba*
- *voľný čas
kedy chcem / potrebujem ja*
- *problémy so zamestnancami*
- *víkend kedykoľvek*
- *vyššia zodpovednosť*
- *vyššie vstupné náklady*

Argumentov na zvažovanie je, samozrejme, oveľa viac. Ak si zamestnancom a cítiš, že by bolo lepšie stať sa podnikateľom, sprav si podrobný plán a prieskum trhu. Začni, iba tak na skúšku, na jeden mesiac, podnikaj popri zamestnaní. Nedotkni sa tvojej mzdy a ži iba z toho, čo si zarobiš podnikaním. Ponúkni svoje služby a urob si predstavu, či ťa tvoje podnikanie vôbec užívi. Je o tvoje služby dostatočný záujem? Často nás od podnikania odradí strach a obavy. No ak chceš podnikaj, strach musí ísť bokom. Môže sa totiž stať, že jeden alebo dva mesiace nebudeš mať vôbec žiadne objednávky, pretože ťa predbehla konkurencia. Musíš mať stále oči na stopkách a byť v strehu.

Byť podnikateľom nie je vôbec jednoduchá vec. Môže ťa to psychicky dostať na kolená alebo naopak, posilniť ťa. Zo skúseností mojich známych, ktorí sú v biznise už veľa rokov, viem, že hlavnými dôvodmi, pre ktoré sa rozhodli podnikaj, boli hlavne čas a možnosť byť sám sebe pánom. Dnes sa dá ľahko zarobiť, ale aj ľahko skrachovať. Výhodou oproti minulosti je internet. Ak v súčasnosti chceš podnikaj, nepotrebuješ ani kamenný obchod. Stačí ti profesionálna internetová stránka.

Ak máš dobrý nápad a chuť, choď do toho a skús to. Nápadov a rád v oblasti podnikania je nepreberné množstvo. Dám ti teda aspoň niekoľko overených tipov.

1. Zákazník je môj pán a preto musí vedieť, že si ho ctím. Raz za dva mesiace alebo raz za pol roka posielaj každému, kto si od teba niečo kúpil, malý darček. (To je užitočné, ak máš e-shop. Urob si databázu svojich zákazníkov.) V prípade kamenných obchodov maj pre stálych zákazníkov pripravené prekvapenie v podobe nejakej drobnosti.
2. Nie každý zákazník mi prináša zisk. Sú zákazníci, ktorí nikdy nie sú spokojní. Je to ťažké, ale povedz im „nie“. Len ťa zbytočne využívajú a pripravujú o čas.
3. Maj správnu reklamu. Ľudia sú takí pohltení letákmi, že ten tvoj vyhodí spolu s ostatnými. Pozri sa pozorne na reklamné

letáky. Však sú všetky rovnaké? Skús zmeniť štýl a formát a buď iní. Aj keď to tak nevyzerá, ľudia ešte stále hľadajú pravdivosť a čestnosť.

4. Priateľ miluje v každom čase. V dobe, keď sa jednoducho nedarí, je dobré mať pri sebe niekoho, kto ťa podrží. Ak vstupuješ do podnikania sám, je dobré mať za sebou aj svoju manželku alebo niekoho blízkeho, komu hovoríš o svojich cieľoch.
5. Staň sa sociálnou firmou. Ukáž, že podporuješ projekty pre deti alebo charitu a na každý svoj produkt daj o tom aspoň malú informáciu. Zvyčajne na to netreba veľa. Tvoja firma sa vryje do srdc ľudí.
6. Nesľubuj niečo, čo nemôžeš splniť.

Toto bolo iba zopár tipov na úspech v podnikaní. Rozhodnutie, či zostať zamestnancom alebo sa stať podnikateľom, je na tebe. Ešte jeden príbeh z roku 1930, ktorý ťa možno povedie správnym smerom. Ide o Slováka, ktorý emigroval do USA v časoch celosvetovej hospodárskej krízy.

Poznal som jedného človeka, ktorý sa sťažoval, že nemôže zohnať robotníkov.

„Čože! Vy neviete zohnať robotníkov?“ začudoval som sa.

Veď tisíce z nich boli bez práce a vďačne by robili i tú najmizernejšiu prácu. A viete, čo mi na to odpovedal?

„Nepotrebujem hrubú silu, ale ľudí s rozumom. A títo žiaden nemajú.“

Videl som húfy ľudí, ktorí čakali na prácu v okolí fabrík, kde ich policajti obuškami usmerňovali ako nejakých divochov alebo zlodejov. Šéf si vyberal len zdravých, silných mužov, ktorí potom pracovali od svitu do mrku. Ale ani tí, čo prácu dostali, nevedeli, ako dlho budú pracovať a hocikedy mohli byť prepustení. Potom museli zase chodiť od fabriky k fabrike. Slovák má rozum, má talent, ale nemá odvalu.

Každý deň sa usiluj, aby si sa stal nezávislým, aby si nemusel pracovať na svojho šéfa. Chytaj sa príležitostí a púšťaj sa do obchodov. Uč sa od Židov, Nemcov, Američanov, ktorí zarábajú veľké peniaze, žijú si dobre a nerobia ako muly. Pracuj hlavou a nielen rukami, lebo bez hlavy, samými rukami, sa k majetku nikdy nedopracuješ. Odváž sa, neboj sa. Keď máš pevnú vôľu, vytrvalosť a čisté srdce, chyt' sa obchodu, pracuj pre seba, aj keď to bude iba malý obchodík. Buduješ si tým budúcnosť a časom sa to bude zlepšovať, len treba chcieť, treba myslieť, treba pracovať rozumom a nielen rukami.

J. Carmen (1930) ⁴

KAPITOLA 16

PODNIKANIE ONLINE

Možno si po prečítaní viet o podnikaní dostal nápad, no nevieš ako začať. Chýba ti kapitál? To je asi najčastejší problém každého, kto chce začať podnikáť. Najlepšie dnes dokážeš zarobiť na nehnuteľnostiach. To znamená, že si kúpiš dom a začneš ho prenajímať. Alebo ho zrenovuješ a predáš za viac, než si ho kúpil. Nehnuteľnosti sú najlukratívnejšou oblasťou v podnikaní. Potrebuješ však väčší vstupný kapitál, ktorý má málokto.

Ak nemôžeš zohnať kapitál, skús aukčný server Ebay. Ebay je nákupný a aukčný server, ktorý denne navštívi viac ako milión užívateľov z celého sveta. Môžeš nakupovať, predávať a získať aj väčšie finančné čiastky, ak tvoj produkt zaujme. Nepotrebuješ veľký kapitál, dokonca skoro žiadny, ak sa rozhodneš poslať svoj tovar cez čínske veľkoobchody. Ako to funguje? Chceš napríklad predávať mp3 prehrávače. Navštív niektorý z čínskych e-shopov, napr. everbuying.com, dealextrême.com, ankaka.com a pod. Vyhľadaj si tam konkrétny mp3 prehrávač a ponúkni ho na Ebay.com. Na Ebay to funguje tak, že ti najprv zaplatia a až potom pošleš tovar. Takže teraz ti niekto zaplatil za mp3 prehrávač. Ty ho hneď objednáš, napr. z everbuying.com, a pošleš na adresu záujemcu na Ebay. Je to jednoduché, aj keď to vyzerá zložito. S malým kapitálom dokážeš obchodovať po celom svete a dá sa na tom slušne zarobiť.

Ak ti nevyhovuje Ebay, skús FOREX. Ide o obchodovanie so zahraničnými menami, napr. s dolárom, eurom alebo librou. Potrebuješ však vstupný kapitál aspoň 200 dolárov. Obchodovaním na menovej burze FOREX už mnohí prišli k miliónom, ale niektorí ľudia

o peniaze, samozrejme, prišli. Je potrebné byť opatrný, pretože kurzy medzi menami sa bez prestávky menia. Raz stúpajú, raz klesajú. Na obchodovanie na FOREXe potrebuješ iba PC a pripojenie k internetu. Stačí si stiahnuť softvér a ideš na to.

Ak ti však nevyhovuje ani jedna z ponúkaných vecí, skús si založiť elektronický obchod (e-shop). Na založenie e-shopu potrebuješ živnosť a hlavne dobrého administrátora (tvorca webových stránok). Ak dokážeš vytvárať internetové stránky, môžeš si aj sami vytvoriť vlastný e-shop zdarma. Ak to nedokážeš, môžeš využiť internetové stránky, ktoré takú možnosť ponúkajú buď bezplatne alebo za určitý poplatok.

Možností je veľa, stačí iba nájsť to, čo ti najviac vyhovuje. V každom prípade sa nevyhneš riziku, ale dnes je to, žiaľ, tak. Buď sa naučíš riziko zvládať, alebo budeš pracovať ako zamestnanec na istotu. Vynikáš v nejakom remesle? Založ si živnosť. Všetky potrebné úkony a doklady nájdeš na internete.

KAPITOLA 17

PENIAZE V MANŽELSTVE

Pamätáš sa na deň tvojej svadby? Bolo to určite nádherné, však? Určite si mal hlavu v oblakoch. Prvé týždne ste žili ako najšťastnejší pár, no zrazu ste natrafili na veľký problém – ak chcete mať vlastný dom, musíte si požičať peniaze, čím sa zadĺžite. Ak chcete nové auto, musíte si nájsť výnosnejšie zamestnanie. Keď si konečne vybavíte hypotéku, zatúžite po lepšom nábytku. Tvoja manželka si chce kúpiť nové šaty, no ty s hrôzou zistíš, že tvoja kreditná karta je v mínuse. Tvoj plat ledva stačí na splácanie pôžičiek a ty sa modlíš, aby ťa v časoch krízy nevyhodili z práce. Do toho všetkého prišli deti. Požehnanie od Boha, no ty v kúte srdca rozmyšľaš, že sa musí stať zázrak, aby si to všetko finančne utiahol. Ešteže sú tu rodičia a priatelia! V dobe, keď ste sa zobrali, ste boli úplne inde. Teraz ste pochopili tvrdú realitu.

Samozrejme, nechcel som začať túto kapitolu tak skepticky. Nie je však žiadnym tajomstvom, že mnoho manželských párov na Slovensku sa rozvádza práve kvôli peniazom. Stačí, aby jeden z partnerov začal nekontrolovane míňať a zrazu stojí pred vašimi dverami exekútor. Pred vstupom do manželstva je potrebné zodpovedať si zopár otázok. Budete mať spoločnú kasu, alebo bude mať každý svoju? Kto bude platiť účty? Budete sa pred väčšou investíciou radiť, alebo je vám to jedno?

V oblasti financií nie je nič horšie, ako keď si po rokoch postavíte medzi sebou finančne múry. To znamená, že každý z vás koná na vlastnú päsť. Žena nevie, na čo minul jej manžel vyše 1 000 eur. Muž nechápe, ako môže manželka vyhodiť toľko peňazí za šaty. Tajíte

jeden pred druhým svoje výdavky a jeden druhému sa vzdávajú. Vaše manželstvo môžete vzkriesiť iba tým, že tieto múry zbúrate. Bude to ťažké, ale urobte to, aby vás Boh požehnal. Rodinný rozpočet musí mať určité pravidlá a žiadne tajnosti. Možno si žil v rodine, kde mala hlavné slovo iba tvoja mama alebo iba otec. Teraz sa snažíš robiť v oblasti financií to isté, čo robili tvoji rodičia, no akosi to nefunguje. Každý z nás totiž v oblasti financií potrebuje nielen určitú slobodu, ale aj pravidlá. Osobne považujem za dôležité nasledujúce pravidlá.

1. Rodina je dôležitejšia než vaše hobby. Zabudni na drahý fotoaparát alebo gitaru, ak tvoje deti nemajú na oblečenie alebo zaplatenie školy.
2. Rieš finančné problémy hneď v zárodku. Ak ti nestačia peniaze, sadni si a pozorne prejdí svoje nakupovanie a životný štýl. Nežiada si to malú zmenu?
3. Pred väčšou kúpou sa poraď so svojím partnerom.
4. Najdôležitejšie je, aby fungovala tvoja domácnosť, až potom ostatné. Nekupuj si mp4 prehrávač, ak váš vodovodný kohútik už týždeň kvapká.
5. Vysvetli svojim deťom, ako ťažko sa zarábajú peniaze. Nedávaj im peniaze bez toho, aby pre to niečo urobili.
6. Maj vlastné vreckové, s ktorým môžeš disponovať – samozrejme, nie celú kasu. Každý z nás potrebuje určitú finančnú slobodu. Ale nezabúdaj na svoje deti a domácnosť, ktoré sú prioritou.
7. Zmeň štýl života. Prestaň každý deň kupovať drahé cukríky alebo chutné buchty, neraz stačí prejsť za roh, kde ich možno predávajú lacnejšie. A čo tak prestať ich kupovať úplne? Disciplína a pevná vôľa už veľakrát zachránili rodinný rozpočet.

To bolo iba zopár pravidiel pre oblasť manželských financií. Každé manželstvo je však jedinečné, preto sa ospravedlňujem, ak ti

ponúkané rady nevyhovujú. Možno potrebuješ skutočný zázrak od Boha. Možno tvoj partner s tebou nechce komunikovať a stále si myslí, že on má pravdu. Alebo ťa stále kritizuje, že ti záleží iba na peniazoch a pritom ty pracuješ ako otrok. Niekedy je ťažké nájsť si k sebe cestu, ak sa nezmeníš aj ty sám. Kritikou nič nedosiahaš, ani vzájomným osočovaním. Myslím si, že ak žiješ v manželskom zväzku a je medzi vami Boh, k podobným nezhodám by nemalo dochádzať. Nájdí pravú lásku vo svojom manželstve a zbúraj múry raz a navždy. Amen.

*„Manželská láska, ktorá prežije tisícové útrapy,
je podľa mňa ten najkrajší zázrak.“*

François Mauriac

KAPITOLA 18

MUŽI NIE SÚ AKO ŽENY

Jeden môj priateľ sa raz zamiloval do istej dievčiny. Našiel odvahy a oslovil ju. Po roku sa zobrali a žili ako nádherný, šťastný pár. Osobne som si z nich bral príklad. Muž nezabudol ani po roku svojej manželke kupovať kvety a darčeky. Žena zase svojho muža podporovala, ako najlepšie vedela, a z času na čas sa ním pochválila aj v práci. Taký pár sa vidí zriedka. Pre mnohých boli skutočným vzorom, ako žiť manželský život. Narodili sa im dve krásne deti a po čase si kúpili nový dom, aby mali viac súkromia a priestoru, keďže predtým bývali u rodičov. Niekoľkokrát som ich navštívil a sám som sa pýtal, v ktorej oblasti by som sa mal zlepšiť, aby som bol ako oni.

Po pár rokoch ma však šokovala správa, že ich manželstvo bolo pred rozvodom. Keďže som tej správe neveril, rozhodol som sa, že ich navštívim. Nechcel som veriť vlastným očiam, ako sa všetko zmenilo. Jeho manželka sa začala sťažovať, že ju zanedbáva. On jej vytkol, ako sa správa a ako neveriteľne za tie roky pribrala. Mal som pocit, že obidvaja si medzi sebou postavili veľmi vysoký múr ohovárania, vzájomného odcudzenia a vydierania. Láska, ktorá bola na začiatku ich vzťahu, úplne vyprchala. Nevedeli už medzi sebou normálne komunikovať. Po šiestich rokoch manželstva sa napokon rozviedli.

Nechcem nikoho súdiť ani napomínať. Nebudem tu teraz spomínať finančnú stránku, ale duchovnú. Doba je už taká, že viac než polovica manželstiev sa po pár rokoch rozvádza. Prečo? Pretože medzi

mužom a ženou sa časom objavia veľké nezhody, hlavne v súvislosti s peniazmi a riešením problémov.

Rád by som ti teda predstavil zopár príkladov z môjho života, ale aj z iných manželstiev. Každé manželstvo je iné a ja neviem, v akej fáze sa práve nachádzaš. Možno ste sa zobrali len pred týždňom alebo pred rokom a takéto rozdiely ste ešte nezaznamenali. Určite ti však príklady pomôžu tvojho partnera lepšie spoznať. Je dôležité, aby si bol zajedno so svojím partnerom, najmä vtedy, keď si majiteľom rodinnej firmy.

1. Muži musia cítiť úctu. Muž potrebuje od svojej ženy rešpekt. Ak ho jeho žena zhadzuje a neustále kritizuje za to, čo všetko muž ešte neurobil, muž bude hľadať úctu inde, neraz aj u inej ženy. Ženy, naučte sa, že váš muž potrebuje uznanie a pochvalu. Nezhadzujte svojho manžela pred druhými.
2. Ženy potrebujú byť milované. Najhoršou vecou, akú môže muž urobiť je, ak svojej žene bude ukazovať, že ju nemá rád. Od Boha má žena v srdci túžbu byť milovaná. Kým chce byť žena najviac milovaná? No predsa svojím manželom!
3. Muži sú dobrí v riešení problémov, ženy vynikajú v budovaní vzťahov. Keď manželka ide so svojím problémom za manželom, chce sa o probléme porozprávať. Muž ihneď nájde riešenie a odíde. On si myslí, že problém vyriešil a nechápe, prečo je ona nahnevaná. Muž nájde riešenie problému a hotovo. Žena však čaká, že ju muž vypočuje a bude sa s ňou rozprávať. Očakáva pochopenie, nie riešenie!
4. Chlapi sú lídri a ženy sú podporovateľky. Boh vyvolil muža, aby sa stal lídrom rodiny. To však nedáva mužovi právo, aby sa správal ako šéf v zamestnaní. Líder sa stará o svoju rodinu, počúva ju, miluje svoju manželku a nepanuje nad ňou. Správny líder ide najprv k svojej manželke a ak treba, prosí ju o odpustenie.

5. Manželstvo je miesto, kde by si sa mal cítiť bezpečne. Miesto, kde máš cítiť dôveru, že ťa partner nezradí a neublíži ti. Manželstvo je miesto istoty. Najčastejšie sa manželia hádajú kvôli peniazom. Hádky ťa dokážu vyčerpať. Žena totiž niekedy necíti istotu vo financiách a jej muž môže byť kvôli tomu pod tlakom. Je dôležité, aby si nemal strach, aj keď prídu finančné ťažkosti. Strach nesmie tvoje manželstvo narušiť. Niekedy, keď ráno vstávam, modlím sa túto vetu: „Pane, vidím, koľko zlých vecí robí satan. Teraz však ukáž, čo dokážeš Ty.“ Vo chvíľach finančnej neistoty nikdy neklesaj na mysl. Nevzdaj to!
6. Užívajte si jeden druhého. Pamätáš sa, ako ste spolu chodili ešte pred vstupom do manželstva? Nemohli ste sa dočkať, keď budete konečne spolu. Trávili ste spolu čas v prírode, v kine, na večeri. Prečo ste to prestali robiť? Poproste rodičov alebo priateľov, aby vám občas postrážili deti a vyrazte si spolu niekam von. Iba vy dvaja. Viem, že máte veľa práce. No potrebujete sa naučiť znova chodiť spolu na rande.
7. Máte spoločné záľuby? Venujte sa im spolu. Určite existuje niečo, čo vás obidvoch naplňuje. Spoločná práca vás ešte viac spojí.
8. Ženy a muži majú odlišný pohľad na sex. U muža je sexuálne nadšenie veľmi rýchle. Ak zatúži po sexe, je to akoby ste zasvietili svetlo. Jednoducho na to pomyslí a žiarovka sa okamžite rozsvieti. U ženy je to ako so žehličkou. Niekedy jej trvá celkom dlho, než sa zohreje, ale potom vydrží viac. Pre muža je sex v manželstve ako terč. Na ten je muž zameraný a nechce ho minúť. Pre ženu však sex znamená zodpovednosť. Žena má nulový záujem o sex, ak si ju muž v ten deň nezíska. Ak sa správa hrubo, sex bude iba rutinou.
9. Nemáte deti? Toto dokáže položiť nejedno manželstvo. Skúsili ste všetko možné a výsledok je nulový? Možno vás Boh volá k niečomu inému, napr. k adopcii.

NA ZÁVER

Úloha manželstva pri podnikaní a financiách je veľmi dôležitá. Ak chýba medzi manželmi súlad, potom je aj vo financiách veľmi ťažké niečo urobiť. Verím však, že ti zopár predhádzajúcich rád ukáže smer, akým sa máš uberať. Nech ti Boh dá silu!

KAPITOLA 19

NIEKOĽKO MÚDRYCH RÁD NA ZÁVER

Nakoniec ti ponúkam niekoľko múdrych rád. Verím, že ti môžu lepšie zvládať rôzne situácie, ktoré život prináša.

1. Dávaj si pozor na svoj jazyk! Neohováraj svojich blízkych. Ak máš s niekým problém, snaž sa ho vyriešiť s ním medzi štyrmi očami. Nechoď za inými, neohováraj za jeho chrbtom.
2. Najprv použi rozum, až potom emócie. Pri nakupovaní to platí rovnako ako pri službe v cirkvi. Boh nám dal rozum, aby sme boli múdri a spočítali si následky, ktoré vyplynú z našich rozhodnutí. Buď múdry.
3. Odkladaj si peniaze na účet v banke, ktorého sa dlhšiu dobu, aspoň 1-2 roky, nedotkneš.
4. Radšej rob dve veci poriadne než desať povrčne.
5. Plánuj si aktivity v cirkvi alebo v biznise aspoň na tri mesiace dopredu. Urob si zoznam toho, čo chceš dosiahnuť. Robiť veci na poslednú chvíľu sa nie vždy vypláca.
6. Nevystatuj sa. Duchovná pýcha súdi druhých a zabúda, že v očiach Božích sme si všetci rovní, aj keď každý z nás má svoje chyby.
7. Hľadaj koreň svojho problému a rieš jeho podstatu. Ak ho nájdeš, posunieš sa ďalej.

8. Podporuj svoj zbor a nech z tvojich úst nikdy nevyjde, že tvoj zbor je mŕtvý. To hovoria iba nepravníci. Modli sa za svojho pastora tak, že aspoň raz mesačne zaňho zorganizuješ modlitebnú hodinku.
9. Ak máš v zbore podnikajúcich kresťanov, modli sa za to, aby Boh požehnal ich biznis. Potrebujú to ako soľ, ver mi.
10. Neprestajne sa vzdelávaj. Nájdi si čas a uč sa.
11. Nauč sa hovoriť slová áno a nie. Stráž si čas a nedovoľ druhým, aby ťa o neho oberali. Preruš kontakty s ľuďmi, ktorí ťa len využívajú.
12. Buď najlepším podnikateľom na svete. Rob veci, ktoré iní nerobia. Prekvap svojich zákazníkov malým darčekom. Musia vedieť, že si úplne iný než ostatní podnikatelia.
13. Už od malička uč svoje deti, že len málokedy dostanú niečo zadarmo. Za úspechom je úsilie, odriekanie a sebadisciplína. Nauč sa chváliť svoje deti vždy, keď niečo urobia dobre.
14. Buďte jednotní. Ak plánujete nejakú vec a ste na to traja alebo štyria, snažte sa byť jednotní. Nepúšťaj sa do vecí s niekým, kto nebude s tebou zajedno. Radšej sa takých plánov vzdaj.
15. Nedaj si nikým ukradnúť čas s Bohom. V tejto dobe chaosu si nenechaj ujsť stíšenie s Bohom a Jeho Slovom. Vyber si deň, kedy dáš všetko bokom a budeš sa venovať iba Bohu a Biblii.
16. Nevyhadzuj peniaze za nepotrebné veci. Určite sa ti už stalo, že si kúpil niečo, čo si použil iba jediný raz za celý rok. Pred kúpou dobre zvaž, či tú vec naozaj potrebuješ.

A sme na konci. Teraz by som sa s tebou rád podelil o jednu vetu, ktorá ma sprevádza celým životom. „Všetky veci o vrchole som sa naučil, keď som bol dole.“ Dole sa naučíš lepšie bojovať, pretože – ako píše apoštol Pavol – Božia moc sa často dokonáva v slabosti

(2. Korinťanom 12:9). V živote urobíš veľa chýb, ale je dôležité sa z nich poučiť a v budúcnosti sa im vyhnúť. Byť dobrým správcom financií je veľakrát o sebazapieraní a sebadisciplíne. Strach a znechutenie ťa dokážu duchovne položiť, ale aj naštartovať. Dôležité je byť vďačný za to, čo máš. Byť verný v malom je niekedy ťažké, ale časom to prinesie žatvu. Nech ti Boh dá silu a vieru kráčať s Ním a viesť víťazný boj. Amen.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. *Carmen, J.: Slovenský domáci lekár a radca, 2. vyd. Pittsburgh: Home Doctor Publishing Company, 1930. 923 s.*
2. *Baťa, Tomáš. Řešení finanční krize. In Zápas o duši, 2009, č. 101, s. 25-26.*
3. *Barnes, Mark. Jak by měli křesťané dávat. In Zápas o duši, 2012, č. 111, s. 23-26.*
4. *Carmen, J.: Slovenský domáci lekár a radca, 2. vyd. Pittsburgh: Home Doctor Publishing Company, 1930. 923 s.*

Z VYDAVATEĽSTVA
PUBLISHING HOUSE DUNAMIS

PRE ĎALŠIE ŠTÚDIUM

DAVID HATHAWAY

Babylon v Európe

DEREK PRINCE

Ako prežiť v dobe „posledných dní“
Autorita a moc Božieho Slova
Biblický kurz – samoštúdium
Biblické krsty
Boh a Jeho mená
Boh - Prostredník manželstva
Bohu na tebe záleží
Boží liek na odmietnutie
Boží plán pre tvoje peniaze
Božia Cirkev vo svetle Božieho Slova
Božia zámena
Božie najlepšie pre tvoj život
Božie Slovo na každý deň
Cirkev vo svetle Božieho Slova
Cez pokánie k viere
Dary Ducha Svätého
Ďakovanie, chvála a uctievanie
Duchovný boj
Filozofia, Biblia a nadprirodzeno
Formovanie histórie prostredníctvom modlitby a pôstu
Hľadanie pravdy
Horké hlbiny života
Koniec životnej cesty
Krst v Duchu Svätom
Kto je Duch Svätý?

Kto sa stará o siroty, vdovy, chudobných
a utláčaných? Boh áno... a čo my?
Lucifer odhalený
Manželia a otcovia
Manželská zmluva
Milosť poddania sa
Moc obete
Moc proklamácie
Modlitby za vládu
Na konci časov
Náš dlh voči Izraelu
Ochrana pred klamstvom
Oni budú vyháňať démonov
Osud Izraela a Cirkvi
Otcovstvo
Partneri na život
Postavený na skale
Pôst - Ako sa úspešne pôstiť
Požehnanie alebo kliatba: Vyber si!
Pravidla boja
Premenený pre život
Prijmete moc Ducha Svätého
Príručka Duchom naplneného kresťana: Biblické základy
pre kresťanský život
Prvá mília
Rozruch v Cirkvi
Spomienky z môjho života
Spravodlivý bude žiť vierou
Stretnutie v Jeruzaleme
Súdiť: Kedy? Prečo? Ako?
Svätý Duch v tebe
Tajomstvá modlitebného bojovníka
Tri najdôležitejšie slová
Tvoje povolanie
Tvoje uzdravenie v Jeho ranách
Úplné spasenie a ako ho prijať
Uzdravujúca moc Božieho Slova
Viera a skutky

Vojna v nebi
Vstup do Božej prítomnosti
Výber životného partnera
Vyháňanie démonov
Výnimočná Božia láska
Vysvetlenie požehnaní a prekliatí
Vzkladanie rúk - Odovzdávanie Božej moci
Vzkriesenie tela
Zasľúbená zem
Žalmami s Derekom Princeom
Život odovzdania sa
Životný cieľ: Naplnenie Božej vôle
Životopis Dereka Princea
Zmierenie: Tvoje stretnutie s Bohom

... a ďalšie